

Denne fil er downloadet fra
Danmarks Tekniske Kulturarv
www.tekniskkulturarv.dk

Danmarks Tekniske Kulturarv drives af DTU Bibliotek og indeholder scannede bøger og fotografier fra bibliotekets historiske samling.

Rettigheder

Du kan læse mere om, hvordan du må bruge filen, på
www.tekniskkulturarv.dk/about

Er du i tvivl om brug af værker, bøger, fotografier og tekster fra siden, er du velkommen til at sende en mail til *tekniskkulturarv@dtu.dk*

G. C.

Tariffagen

og

Arbejderklassens Interesser

i

frihandelen.

INDUSTRI-
FORENINGEN.

60

337

337 (100)

1161

337 Tar gl

1863.

Tariffagen

og

Arbeiderklassens Interesser

i Frihandelen,

nærmest med Hensyn til Rigsraadets foregaaende
og eventuelle Behandling af Tarif-Udkastet.

Af

G. C.

Kjøbenhavn.

I Kommission hos Boghandler Jacob Lund.

Sally B. Salomons Tryk.

1863.

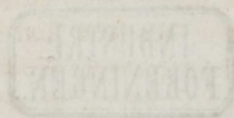
DANMARKS TEKNISKE BIBLIOTEK

Verfassung

Verordnungen des Reichstages

I. Verordnungen

am 1. März 1848. In Betreff der Verordnungen des Reichstages vom 1. März 1848.

am 1. März 1848. In Betreff der Verordnungen des Reichstages vom 1. März 1848.

am 1. März 1848. In Betreff der Verordnungen des Reichstages vom 1. März 1848.

am 1. März 1848. In Betreff der Verordnungen des Reichstages vom 1. März 1848.

I.

Der er nu omtrent henrundet et Aar siden Frihandelsforeningen dannedes, nærmest som Følge af det Rigsraadet af Regeringen forelagte Tarifudkast og det høie Raads foreløbige Behandling af samme.

Det var i Forhold til denne høist vigtige Sag kun meget faa Medlemmer af Raadet, der deeltog i Hoveddiskussionen af Udkastets Realitetspørgsmaal, idet denne kun førtes af Broberg og A. Hage, der med Dygtighed og Udførlighed udtalte sig om Ønskeligheden i, strax at følge Englands Exempel med Hensyn til Frihandelsprincipernes saavidt mulige Gjennemførelse; af David og S. Hage, der vel i Forhold til Udkastet ønskede Fremstridt i den paa pegede Retning, men syntes for Tiden, om end paa forskjellig Maade og i forskjellig Grad, at ville foretrække en Middelvei, hvorimod de vare aldeles uenige med Hensyn til Sagens politiske Spørgsmaal, paa hvilket David lagde saa stærk Vægt, at han ønskede den udsat, medens S. Hage ønskede den fremmet; af M. P. Bruun, Poulsen og Tscherning, der vel ønskede nogle Forandringer i Udkastet, men dog hovedsagentlig støttede og henholdt sig til samme, og endelig af W. Petersen, der af Hjertet

var Frihandelsmand, men, efter Finantsministerens Øttringer, maatte tilraade at behandle Regeringsudkastet og stræbe at ændre det, saa godt som muligt.

Det nedsatte Udvalg, der bestod af Bluhme, Broberg, Bruun, David, A. Sæge, W. Petersen, Poulsen, E. Rosenørn og Unsgaard, afgav en Betænkning, hvoraf det fremgik, at Udkastet, om det end indeholdt Forbedringer, af Udvalget i Almindelighed betragtedes som ikke vidt nok gaaende, naar Veien skulde banes til at gennemføre saadanne Forandringer, som under de nuværende Verdensforhold maatte ansees nødvendige, for at det danske Monarki skulde kunne drage den størst mulige Fordeel af sin Veliggenhed og sine naturlige Forhold. Da Finantsministeren imidlertid under Forhandlingerne i Udvalget havde modsat sig et langt videre-gaaende Forslag, som Udvalgets Fleertal oprindelig havde vedtaget, havde dette for at naae et praktisk Resultat, indskrænket sig til saadanne Fremskridt i og Forbedringer af Udkastet, om hvilke det havde kunnet opnaae Enighed med Finantsministeren, og som det lod fremtræde i Endringsforslag. Disse gik væsentlig ud paa Ophævelse af Tolden paa nogle Raa- og Hjelpestoffer, paa dens Nedsættelse for nogle Fabrikata samt paa Ophævelse af Løstpenge og Uvidelse af Kreditoplagsretten.

Et Mindretal, Bluhme og David, der vel i det Væsentlige var enigt med Fleertallet i dettes Udtalelser og de deraf følgende Grundsætninger for en større Fuldstændiggjørelse af de i Tarifudkastet indeholdte Fremskridt, kunde dog kun, alene af politiske

Grunde, ganske subsidiairt slutte sig til de fra Fleertallets Side fremsatte Indstillinger og foreslog derfor principaliter, at Udkastet for denneinde, og indtil de politiske Hindringer af Regeringen vare fjærnede, ihjælsloges af en motiveret Dagsorden. —

Endelig afgav et andet Mindretal, A. Hage, der hverken kunde tiltræde Fleertallets eller det første Mindretals Forslag, en særlig Betænkning, der fornemmelig gik ud fra den Hovedanskuelse, at det vilde være til størst Fordeel for Alle, og ikke mindst for Haandværk- og al Fabrikvirksomhed, at hele Toldskatten indskrænkedes til en passende Afgift paa Kaffe, Sukker, The, Viin, Brændeviin og Tobak, samt at Tabet ved at ophæve Skatten paa alle andre Gjenstande blev dækket ved Tilskud fra Landsdelene, hvilket formeentlig burde tilveiebringes ved en Indkomstskat. Efter dette Mindretals Formening var imidlertid det hele Spørgsmaal saa vigtigt, at det vilde være godt at høre og veie de Meninger, der fra alle Afdelinger af Samfundet maatte ventes offentlig vilde fremkomme, og derfor at udsætte Afgjørelsen af denne vigtige Sag, til Repræsentationen atter traadte sammen.

Det er umuligt at danne sig nogen til Bished grændsende Formening om, hvilken af disse Udvalgsafdelingens Indstillinger Rigsraadet, der ikke kom videre i Sagens Behandling, vilde have taget til Følge, eller om det muligen vilde have indslaaet paa en fjerde, fra samtlige disse forskjellig Veie; thi foruden de ovenanførte 6 af Udvalgets 9, og 2 af Raadets øvrige Medlemmer (nemlig Broberg, Bruun, David,

A. Hage, H. Hage, W. Petersen, Poulsen og Therning), havde ifkun 4 andre, nemlig Blixen-Finecke, B. Christensen, Krüger og Minister Monrad havt Ordet ved den første eller foreløbige Behandling, uden at gaae ind paa Realitetspørgsmaalet (Monrad i alt Fald kun ganske overfladisk), medens de indskrænkede sig til at omhandle Sagens politiske Side.

Af Raadets 58 Medlemmer udtalte der sig altsaa, under de 3 Dages lange Forhandlinger af denne for Fædrelandet saa vigtige Sag, ialt kun 12 Medlemmer, naturligviis foruden Finantsministeren, af hvilke de 4 slet ikke egentlig gik ind paa Sagen selv.

Da denne saaledes langt fra kunde siges at have modtaget nogen udtømmende Behandling af Rigsraadet, men snarere i det Hele at maatte betragtes som ikke, eller kun aldeles foreløbigt, behandlet, hvad var da allerede af denne Grund, naturligere, end at de Mænd, som i Rigsraadet med saa stor Dygtighed havde begyndt at forsøgte Frihandelens Principer, uden at nogen væsentlig Indvending imod deres Rigtighed og Berettigelse, men kun imod deres Betimelighed, var bleven hørt, forenede sig med udenforstaaende Mænd af samme Anskuelse om at danne en Forening til offentlig Drøftelse og Udbredelse af disse Principers Grundfætninger. Men dertil kom, at en stærk indirekte Tilskyndelse til Dannelsen af en saadan Forening derhos ligefrem var udgaaet fra selve Regeringen, idet Finantsministeren, under Sagens foreløbige Behandling,

med Hensyn til Frihandelsprincipernes Gjennemførelse i England, havde yttret sig saaledes:

„Man er kommen dertil efter en overordentlig
 „levende offentlig Debat, efter en Debat, som ikke
 „har været ført i en snever Kreds af Mænd, som
 „ikke er ført af enkelte Korporationer, som ikke er
 „ført alene i Parlamentet, men har været ført i den
 „hele Nation, og som er gaaet saa langt ned i
 „Nationen, at de Mindste have kunnet danne sig
 „en Mening derom. Inden man i England gennem=
 „førte nogen af de store Reformer, havde der dannet
 „sig en offentlig Mening af en saa stor Styrke, at
 „man har kunnet støtte sig dertil ved enhver saadan
 „Foranstaltnings Gjennemførelse; men noget Saa=
 „dant have vi her ikke kjendt. I 1857 havde vi
 „en Tariffkommission, Aaret efter blev der forelagt
 „Rigsraadet et Tariffudkast; der fremkom vistnok
 „Petitioner i stor Mængde, men de kom, saa at
 „sige, udelukkende fra Protektionister; siden den Tid
 „har Spørgsmaalet føvet en rolig Søvn, Ingen
 „har bekymret sig derom, idetmindste ikke offentlig;
 „Mange kunne maaskee i deres ledige Timer have
 „beskjæftiget sig dermed, men der har ikke været
 „nogen offentlig Debat, der har ikke været noget
 „Liv, ikke nogen Bevægelse i Nationen for at frem=
 „kalde en Forandring — og vi staae derfor her
 „ikke saaledes situerede og støttede, som
 „man maa være, naar man skal drive en
 „Reform af den Art igjennem*).

*) Udhævet af os.

Vel faldt disse Finansministerens Uttringer i et Foredrag, der selvfølgelig forøvrigt gik ud paa, deels at forsvare Regeringsudkastet i dets Heelhed og at bevise Ubetimeligheden i Frihandelsprincipernes Gjennemførelse, i alt Fald stærkere, end der, efter Hs. Excellences Formening, alt i Udkastet var viist Tendents til, og deels at gjøre opmærksom paa den formeentlige store Forskjel imellem Forholdene i England og her, men de ere i alle Tilfælde dog, netop udtalte fra Regeringens Standpunkt, karakteristiske, især naar de sammenholdes med de af Hs. Excellences Uttringer i samme Foredrag, der gik ud paa, „at den Dag, da han, efter dertil at have erholdt Rigsraadets Tilslutning, kunde fremlægge til Hs. Majestæts Underskrift en Toldlov, hvorved Beskyttelsen faldt bort, vilde være en af de glædeligste i hans Liv.“

Vi sige, at disse Uttringer fra Regeringens Standpunkt i alle Tilfælde ere karakteristiske, nemlig forsaavidt, som vi næsten ikke kunne tænke os dem stærkere, selv om det var deres Hensigt endog ganske direkte at opfordre Nationen til virksomt at understøtte Regeringen i de Forberedelser, den maatte ville træffe til en Frihandelsreform, der stod i Overeensstemmelse med dens Opfattelse af Forholdene, men til hvis Gjennemførelse den troede at maatte betinge sig en saadan Understøttelse. Vi have kun een gang tidligere heri Landet hørt, eller rettere læst, stærkere Uttringer af et — vel dengang underordnet, men senere selvstændigt — Medlem af Regeringen, om Handelsfrihedens store Onskelighed; Uttringer, som maaskee allerede da burde have

været opfattede som indirekte indeholdende den samme Opfordring til Nationen og om hvis ubetingede Rigtighed den Mand, som allerede i 1840 fandt dem passende, og som for Tiden just i Tariffager staaer Finansministeren nærmest, neppe ved sit senere Livs Erfaringer kan have fundet Anledning til at stifte Ansæelse. Hvad Under da, at Finansministerens Instringer endmere maatte tilskynde hine Mand til Frihandelsforeningens Dannelse. — Ved denne maatte jo tillige Protektionisterne nødes til at opmande sig, hvilket som bekjendt, ogsaa senere er skeet ved Dannelsen af den saakaldte „Beskyttelsesforening,“ og den offentlige Debat, om den end endnu ikke tilskyndeladende har været overordentlig frugtbringende med Hensyn til Reformens Realisation, eller i ønskelig Grad har beskæftiget Dagspressen, er dog, idetmindste imellem disse to Foreninger, kommen i Gang. — Men, førend vi gaar videre, maa vi her udtale os lidt nærmere om Debatten og dennes Betydning for Reformen hos os.

Hvor der ere to, eller flere, mægtige Partier i et Folk, der ere indbyrdes uenige om, hvorvidt en stor og betydningsfuld Reform bør indføres i Livet, eller ikke, der er Stof til en offentlig Debat, og er dette Stof saaledes tilstede i et Land, hvor Friheden og den hele politiske Udvikling, samt Pressen, staaer paa et saa anerkjendt høit Standpunkt, som i England, vil alene Stoffets Tilstedeværelse frembringe en overordentlig levende Debat, en Debat, „som ikke føres i en snever Kreds, af Mænd, ikke af enkelte Korporationer, ikke alene af Folkets Udvalgte, men i den hele

Nation, ja saa langt ned i samme, at de Mindste kunne danne sig en Mening derom." — Men passer dette, navnlig med Hensyn til Frihandelsprincipernes Indførelse, paa os i en saadan Grad, at en blot forholds- og tilnærmelsesviis saa levende Debat, som den der er ført i England, vilde kunne rentes her, hvor desuden hverken den politiske Udvikling eller Pressen endnu tør rose sig af at have opnaaet Englands Standpunkt? Og er en saadan Debat i det Hele her nødvendig, som Støtte for Regering og Rigsraad, for at skride til Reformens Indførelse?

Hvor allerede et Exempel har virket saa mægtigt som Englands, skygger jo Debatten hen, fordi den er overflødig, som Middel til at modne Bevidstheden eller Overbeviiisningen om Reformens almindelige Gavnlighed. — Dette er i det her paagjældende Tilfælde jo allerede Frugten af den i England, man kan sige for hele Europa, førte levende Debat. Finantsministeren kan derfor heller ikke ved sine Yttringer have meent, at en saadan offentlig Debat her nødvendingviis maatte gaae forud for Reformens Indførelse, thi derved vilde han synes at fordre det Umulige, af en Tilboielighed til at vedligeholde og bevare det Bestaaende, som andre af hans Yttringer forbyde at tillægge ham. — Hs. Excellence har, med andre Ord, ikke kunnet mene, at en saadan offentlig, blot forholdsviis, forudgaaende Debat, som den, der er ført i England, var nødvendig for Regering og Rigsraad, for at skride til Reformens, til vore Forhold passende Indførelse. — Men selv om den ærede Finantsmini-

ster, da han udtalte hine Ord, havde meent det, kan han umuligt mene det nu, efter at der, fra Frihandelsforeningens Side, idetmindste er givet rigeligt Stof til at fremkalde en levende Debat, uden at denne hidtil har kunnet udvikle sig videre end til en lempelig Strid imellem de to Foreninger om Grad og Betimelighed. Og hvorfor har den ikke kunnet, eller hvorfor vil den i Fremtiden ikke udvikle sig videre? Fordi saagodtsom Alle heri Landet have Følelsen af Unseligheden i Frihandelsprincipernes Gjennemførelse, meest fremkaldt af de store Fremskridtsvirkninger, den har udøvet i England; fordi denne Følelse behersker den almindelige Stemning, der igjen begrænder Debatten til kun at dreie sig om den til vore Forhold passende Grad og Betimelighed. Er det ikke med Hensyn hertil høist betegnende, at selv den saakaldte Beshyttelsesforening ikke har turdet vove at løbe Storm imod denne almindelige Stemning, men iflæder sig Frihandelsprincipernes Klædebon, idet den udtaler „Frihandel“ som sit Endeprogram? Er det ikke høist betegnende, at Intet af de væsentlige af Dagspressens Organer, naar de have udtalt sig om Spørgsmaalet, har yttret sig imod Frihandelens store og almindelige Fordele, men derimod saagodtsom eenstemmig om Unseligheden i dens snarest og saavidt mulige Gjennemførelse? Men, vi gjentage det atter, hvorledes skulde da „Debatten“ her kunne blive blot forholdsvis saa levende, som den, for hele Verdens Dine, har været ført i England, hvor magtige Partier stode ligeoverfor hin-

anden, i Uenighed om det store Spørgsmaals Hensigtsmæssighed?

Nei, Debatten maa her indskrænke sig til Spørgsmaalet om Grad og Betimelighed, samt til at klare og befæste de alt hos Nationen vaagnede Følelser og Forestillinger, ved iblandt den at udbrede Kundskab om Frihandelens Theorier og følgerige praktiske Kjendsgjerninger, samt om den Maade, paa hvilken den, uden at træde andre væsentlige Interesser for nær, lader sig indføre hos os. — Det er herved, at Regeringen kan ydes den Understøttelse i at gennemføre Reformen, som den, efter Finansministerens Ytringer, synes at attraae, og det er ogsaa i denne Retning Frihandelsforeningen, navnlig igjennem dens Tidsskrift, hidtil har virket, som vi troe, med Held, idet den har stræbt at udbrede hiin Kundskab. Der findes til den Ende i de af Tidsskriftet allerede udkomne otte Hefter indholdsrige Artikler, der omhandle Theorierne for Frihandelsystemet og dets store almindelige Fordele samt dets praktiske Følger, hvor det allerede er ført ind i Livet. — Der findes ogsaa statistiske, paa vort eget Lands Toldhistorie grundede Arbejder, hvis Resultater heelt igjennem have ført til Beviset for Nødsledigheden i Systemets Gjennemførelse heri Landet. — Der findes endelig et Tarifforslag for en Overgangstid, som Foreningen vel, da den ikke selv er stemt for nogen Overgangsperiode, kun som saadant har optaget, men som, baseret paa Frihandelens endelige fuldstændige Gjennemførelse, qva Overgangs-

forslag, ubestrideligt indeholder sunde Grundsætninger og et reent Frihandelsgrundlag.

Samtlige disse Artiklers Hensigt har det jo netop været at bidrage til at klare og befæste de alt hos Nationen vakte Forestillinger om denne for Fædrelandet saa vigtige Sag. Vi havde, hvad vi alt have berørt, ventet, at saavel Dagbladene her som de vigtigere Provindsblade noget ivrigere vilde have støttet Frihandelsforeningen i disse dens Bestræbelser, navnlig ved hyppigere at meddele Uddrag af de omhandlede Artikler, hvorved Udbredelsen selvfølgelig i høi Grad vilde have forplantet sig, men vi haabe, at Dagspressen i denne Henseende vil forbedre sig. Vi indrømme, at dens vigtigste Organer, naar og hvor de i Almindelighed have hyttret sig, have gjort det i Sagens ubetingede Faveur.

Beskyttelsesforeningens Hovedvirksomhed har indskrænket sig til et Par i dens Tidsskrift omhandlede Møder, uden noget praktisk Resultat, samt til en Kritik af det ovenomtalte Tarifforslag for Overgangstiden i Frihandelsforeningens Tidsskrift, hvilket Tarifforslag naturligviis var hiin Forening altfor vidtgaaende, men den nævnte Kritik er, som vi troe, fuldstændig gjendrevet i 6te Hefte af Frihandelstidsskriftet pro 1862. Endelig ere nogle faa anonyme, men ubetydelige Replikker bleve vexlede i Dagbladene mellem enkelte af de tvende Foreningers Medlemmer eller Bundsforsvante. —

Da det saaledes, foruden den afbrudte, udtømte Behandling i Rigsraadets forrige Samling, egentlig

kun er Indholdet af de hidtil udkomne otte Hefter af Frihandelsforeningens Tidsskrift, der foreligger Offentligheden til Sagens Bedømmelse, skulle vi nu i det Følgende forsøge paa at levere et Bidrag til Spørgsmaalets yderligere Forberedelse, forinden det, formodentlig i en nær Fremtid, paany stedes til legislativ Behandling af det høie Rigsraad. — Vore i dette Niemed supplerende Bemærkninger, som vi med Flid skulle indskrænke til de færrest mulige, i Haab om at de da af alle Bedkommende vilde blive læste, vilde navnlig og næsten udelukkende rette sig imod Finantsministerens Foredrag under den foreløbige Behandling i Rigsraadet. — Det forekommer os nemlig, at en Deel af Ministerens Ytringer, der ganske vist bleve fremsatte med stort Talent, ikke bleve tilstrækkeligt imødegaaede af de Medlemmer af Raadet, som toge Ordet for Frihandelsagen, og som derimod med stor Dydighed imødegik saavel samtlige andre Talere, som andre Ytringer af Ministeren, der syntes rettede imod Frihandelen.

Vi lægge saameget større Vægt paa at imødegaae de paagjældende Ytringer, som det forekommer os, at det er de deri indeholdte Anstuelser, der have forhindret Ministeren i at lade den Velvillie, som han nærer for Frihandelsagen, vise sig i Gjærning, og at det er dem, der have bragt ham til at kræve som Betingelse for Frihandelsagens Gjennemførelse, en forudgaaende Debat som den engelske, uagtet Betingelserne for denne, som vi alt have paavist, her maae mangle.

II.

Vi gaae altsaa over til at imødegaae de Indvendinger, der navnlig fra den ærede Finantsministers Side ere gjorte imod at gaae i den Retning, vi ansee for den rigtige, og i hvilken Hs. Excellences Tankegang, efter hans egne Ord, ogsaa i lang Tid er gaaet, uden at han dog har kunnet overvinde de Betænkkeligheder, der have forhindret ham i at forelægge Rigsraadet et paa denne Retnings Grundsætninger baseret Forslag, og som, efter Hs. Excellences Formening, under de nu givne Forhold, have en meget væsentlig, ja endog afgjørende, finantsiel Betydning. Her er nemlig ikke, siger Ministeren, Tale om at sørge for at skaffe Staten visse Indtægter alene i den nærmeste Fremtid, her er ikke Tale om, saaledes som naar Toldlovgivningen diskuteres i det engelske Parlament, at tage et aldeles væsentligt og overveiende Hensyn til, hvorledes man skal frembringe Balance i Budgettet for det forestaaende Aar, som altsaa her maatte være for de forestaaende 2 Aar, nei her er Tale om noget ganske Andet, her er Tale om, hvorledes vi ikke alene skulle skaffe de fornødne Indtægter tilveie, men tillige ordne os paa en saadan Maade, at det i den Fremtid, som vi kunne forudsæe vil komme, vil blive os muligt at skaffe forøgede Indtægter; thi, siger Ministeren, vi komme til at trænge til forøgede Indtægter igjennem vort indirekte Skattevæsen. Naar det er Tilfældet, vedbliver Ministeren, vil det let sees, at det System, som gaaer ud paa at

affkaffe en stor Mængde af de Indtægtskilder, man nu har, og for at erstatte Tabet, at forstærke en Deel andre Indtægtskilder, men paa en saadan Maade, at man anstrænger disse til det høieste Punkt, hvortil man troer at kunne bringe dem, at et saadant System under visse givne Forhold vel kan være hensigtsmæssigt og rigtigt, men at det ikke passer for os under de her tilstede-værende Forhold.

Disse Finantsministerens Ord, der skulle indeholde den væsentligste og afgjørende Modvægt imod vort Systems Anvendelse, tage vi derimod just til Indtægt for samme; thi selv om de vare grundede, indrømme de dog Systemets Rigtighed eller Hensigtsmæssighed under visse givne Forudsætninger, men benægter kun, at det ikke passer for os under de nærværende Forhold. Men de ere efter vor Overbeviisning aldeles ugrundede, hvilket vi skulle forsøge at paavise.

Ogsaa vi forudsætte Muligheden, ja endog Nærligheden i, at vi i en nærmere eller fjærnere Fremtid komme til at trænge til en forøget Statsindtægt igjennem vort indirekte Skattevæsen. Men i hvilken indre fand Forbindelse staaer dog dette Spørgsmaal med Spørgsmaalet om at konvertere Toldindtægten fra visse Vareklasser til andre? Kommer Tiden, da disse forøgede Indtægter igjennem Tolden skulle frem, have vi da ikke de selsamme Skatteobjekter til vor Raadighed under Frihandelsystemet, som nu? Ere nogle enkelte Varer ved Skattens Konvertering efter vort System virkelig blevne saa høit beskattede, at man, for at bruge

Finantsministerens Udtryk, alt har anstrængt disse til til det høieste Punkt, have vi da ikke alle de andre Artikler, selv om mange eller nogle af dem ved vort System ere blevne toldfrie, at lægge den fornødne Forøgelse af Statsindtægten paa? Maa Resultatet for Finantserne ikke blive det selv samme? Den ærede Finantsminister kan dog ikke ville mene, at s. Ex. en eventuel Krig vil gjøre Importen mere usikker for den ene Vareklasse end for den anden, thi hvem kan forud bestemme, fra hvilken Kant Handel og Skibsfart i saadant Tilfælde vil møde den største Hindring, og er det ikke netop under saadanne Forhold ønskeligt, at have de fleste Vareartikler til Disposition, istedetfor de færreste? Mange af de Vareartikler vi, i en Frihandelsstarif, deels vilde komme til at foreslaae til Toldfrihed og deels til betydelig Nedsættelse, og som altsaa under exceptionelle Forhold, som de ovenanførte, kunne benyttes som Skatteobjekter, ere ved den nærværende Tarif ogsaa anstrængte til det høieste Punkt, og kunne altsaa, under denne, ikke bære nogen exceptionel Byrde. Fratage vi nu Mængden af Artikler, og deriblandt nogle af de allervigtigste, denne, i visse Tilfælde, uheldige Egenkab, men bebyrde forholdsviis faa, i det Hele ikke mere, men mindre, betydende Artikler med samme, har da Finantserne ikke den bedste og rimeligste Udsigt til, selv under exceptionelle Forhold, at have vundet ved denne Konvertering og navnlig vundet i Frihed til at bevæge sig imellem flere Skatteobjekter? Vi kunne i denne Henseende ganske samstemme med hvad Forfatteren til Tarifforslaget i

2det og 3die Hefte af Frihandelsforeningens Tidskrift siger, i sit Svar paa Kritiken af samme, i Tidskriftets 6te Hefte, Pag. 359 og 360. Han siger nemlig: „Men netop deri, at den langt overveiende Deel af Tarispositionerne efter vort Forslag nedsættes, maa jo desuden ligge en finantsiel Beroligelse med Hensyn til den Eventualitet, at overordentlige Begivenheder skulde fordre en extraordinair forøget Statsindtægt, thi i et saadant exceptionelt Tilfælde kunne de jo saameget bedre igjen taale en midlertidig Forhoielse, ligesom en Deel af de mange af os til Toldfrihed foreslaaede Vareartikler, der jo alle efter vort Forslag, om end som toldfrie, vedblive at figurere i Tarifen, under exceptionelle Forhold ogsaa midlertidigt ville kunne bære en moderat Skattebyrde, naar Forhold indtraadte, der bød for en Tid eensidig at sætte Statskassens Interesser over Handelsens og Industriens. At saadanne Forhold let kunne indtræde hos os, indrømme vi, ligesom at vi derfor bør være belavede derpaa. Men derfor indrømme vi ikke Rigtigheden i at udsætte et Lovgivningsværk som det, om hvilket der her er Tale, til en uberegnelig Fremtid.“

Men ere de i Finantsministerens Udtalelser fremhævede Hovedgrunde for ikke at gaae i den af os antydede Retning, saaledes, nærmere drøftede, uholdbare, og har han derhos indrømmet, at Systemet under visse givne Forhold kan være hensigtsmæssigt, have vi da ikke Ret i at tage Hs. Excellences egne Ord til Indtægt, naar det, ved Siden heraf, slaaende og uomstødeligt, i Artiklerne betitlede resp. „Industrien

contra Beskyttelsen" og „Haandværksdriften og Beskyttelsen," i 5te Hefte pro 1862 og 1ste Hefte pro 1863, af Frihandelsforeningens Tidsskrift, er godtgjort, at Industrien ikke behøver, men meget mere endog, i dens egen velforstaaede Interesse, maa frabede sig andre Hensyn end dem, der meget vel lade sig forene med en Frihandelsstarif, og som selv ere varetagne i det i samme Forenings 2det og 3die Hefte indeholdte Overgangsforslag. Men, ere Forholdene i det Hele just da ikke modne til at modtage Frihandelsstyret? Og er dette ikke netop under de saaledes nu givne Forhold hensigtsmæssigt? Vi bede det høie Rigsraads ærede Medlemmer selv at besvare sig disse Spørgsmaal.

Den høitærede Finantsminister vender sig derpa i sit Foredrag til Sagens øvrige, mindre betydelige Sider, og begynder da med at kritisere en af M. Hage fremført Bemærkning om, at den Kapital, som stikker i Tolden, f. Ex.: for Raaproducter, vilde kunne spares, naar Tolden deraf frigives. — Hs. Excellence siger hertil, ganske rigtigt, at nogen Besparelse i det Hele taget med Hensyn til den Kapital, der stikker i Tolden, ligesaa lidt vil finde Sted ved det ene som ved det andet Stykke, naar Toldens samlede Beløb skal vedblive at være det samme, thi hvad der bespares paa nogle Gjenstande, maa indvindes igjen paa de Varer, hvoraf en højere Told skal erlægges. Sa, dette er, som alt erkjendt, i sin Almindelighed ganske rigtigt, men Hans Excellence overseer dog herved, at det givne Exempel: „Raaproducter" fornuftigvis

refererer sig til den Systemet gennemgaaende Tanke, at Raaprodukternes Fritagelse for Told netop er Industriens eneste naturlige Krav, ogsaa med Hensyn til, at den Kapital, Industrien hidtil har maattet stifte i Tolden af Raaprodukterne, spares den ved Frigivelsen.

Den ærede Finantsminister udvikler dernæst det System, vi hidtil have fulgt heri Landet i vor Toldlovgivning ligesom 1797, idet vi paa en Tid, da andre Lande endnu vedligeholdte prohibitive Toldsatser, have forladt Prohibitivsystemet og indført modererede Toldsatser, og mere og mere have udviklet dette System. Ja, dette erkjende vi tilfulde, men den ærede Minister maa ogsaa erkjende, at nu ere flere af disse Lande igjen til Gjengæld løbne, enkelte endog meget langt fra os, og det er derfor, efter vor Formening, rigtigt, at vi snarest muligt søge at indhente dem. Ministeren ynder ikke Englands Exempel, men han gjør dog selv opmærksom paa, at heller ikke England paa eengang har betraadt Frihandelsbanen; først i Tyverne begyndte England at reformere Toldsatserne i denne Retning, fortsatte hvad det saaledes havde begyndt i Trediverne, Fyrgetyverne, Halvtredsendstyverne, og gjorde endelig det sidste Skridt i Aaret 1860. — Men den ærede Finantsminister siger jo selv, at vi derimod begyndte 1797, og om vi ogsaa nu i 1863, som vi ville haabe, virkelig opmandede os til at gjøre et betydeligt Skridt fremad, vilde vi dog neppe komme sa langt som England i 1860, naagt vi have været ca. 30 Aar længere om Veien. — Det vil dog saaledes, netop i Henshold

til Ministerens egen Opfattelse af Forholdet, endnu langt mindre eventualiter kunne siges om os, at vi have gjort Skridtet paa eengang, end det kan siges om England.

Hvad den ærede Minister fremfører om den offentlige Debat, der mere har forberedet Sagen i England end her, have vi alt i 1ste Afsnit havt Anledning til udførligt at omhandle.

Ministeren udvikler dernæst Forskjellen mellem Forholdene i England som Fabrikland, og i Danmark som væsentlig Agerdyrkningsland. — Vi erkjende tilfulde denne Forskjels Berettigelse som Indvending, naar der er Spørgsmaal om en Sammenligning af Detaillerne i begge Landes Tarifer, men ikke saalænge Spørgsmaalet i Almindelighed kun dreier sig om Frihandelens Principer. — Var der Tale om at indføre Englands Tarif hos os, ja, da vilde Finantsministeren tilvisse have en mægtig Støtte derimod i Forskjellen mellem Landenes specielle Forhold, men Talen er jo kun om, saavidt det passer med vore Forhold, at følge det til Grund for Englands nærværende Tarif liggende store Frihandelsprincip, og allerede derved taber formeentlig hele denne Forskjelsudvikling aldeles sin tilsyneladende Braad. —

Alt, hvad Finantsministeren ganske specielt har anført i Forhold til Grossererersocietetets Tarif-Forslag, skulle vi her saameget mindre gaae ind paa, som det i dets Enkeltheder ikke er adopteret af Frihandelsforeningen, med hvis Opfattelse af dette Forslag vi samstemme, og som det, saavidt forøvrigt fornødent, i selve

Rigsraadet er imødegaaet. — Vi ere, med Hensyn til et passende og tidsvarende Tarifforslag, der skal gjøre de nødvendige finansielle Fordringer Fyldest, af den Overbeviisning, at et saadant nærmest vilde findes ved at gaae en Middelvei imellem Grosferersocietetets og det af H. T. i Frihandelsstidsfristets 2det og 3die Hefte pro 1862 fremsatte Forslag, hvilket sidste, og navnlig de Principer, paa hvilke det er bygget, vi først ubetinget kunde anbefale til det høie Rigsraads alvortlige Overveielse, forsaavidt Høisamme skulde komme til det bestemte og ufravigelige Resultat, at en Overgangstilstand er absolut nødvendig; en Anstuelse, vi ligesaa lidet som Frihandelsforeningen forøvrigt kunne dele. —

Kun skulde vi, forsaavidt den ærede Finantsminister ved at omtale Grosferersocietetets Forslag til at forhøie Brændeviinsproduktionsafgiften til det dobbelte, eller med 4 Sk. pr. Pot 8gradigt Brændevin, har gjort en af tilsyneladende vægtige Grunde støttet Modstand gjældende, erklære os imod Berettigelsen af denne Modstand, hvis han skulde ville vedligeholde den selv mod et Forslag til at forhøie bemeldte Afgift med et Tillæg af indtil 2 Sk. pr. Pot. Den ærede Finantsministers Hovedmodstand støtter sig paa den Paastand, at 4 Skillings-Afgiften allerede har bevirket en Aftagen i Brændeviinskonsumen. Men heri tager Hs. Excellence fuldstændig feil. 4 Skillings-Afgiften (eller 64 Sk. pr. Td. Karrum), der jo omtrent er den samme som i en meget lang Arrække, om end tidligere under en anden Form, har bestaaet, har ikke havt den

allerringeste Indflydelse paa Konsumen. At den noget dalede Brændeviinsafgift derimod vidner om, at man har taget sin Tilflugt til Surrogater, deri har den ærede Minister fuldkommen Ret, men man har ikke taget sin Tilflugt til dem paa Grund af 4 Skillings-Afgiften paa Brændeviin. Det er altfor bekjendt til at udfordre nogen lang Undersøgelse, at det ene og alene er det først i de senere Aar heri Landet ret kjendte og nu dybt ned i Nationen udbredte Baierske *Ol*, der som Surrogat har fortrængt en Deel af Brændeviins-nydelsen, men det er ligesaa bekjendt, at de, der have ladet det Baierske *Ol* for en Deel erstatte Brændevinen, ikke have gjort det for at spare derved, thi de have derimod i Almindelighed paalagt sig en ikke ubetydelig større Udgift for deres Forbrug, end da de nøde en Snaps Brændeviin eller to til deres Mad, istedetfor nu som oftest $\frac{1}{2}$ Flaske Baiersk *Ol*. Om ogsaa Afgiften paa Brændeviin virkelig var den dobbelte, vilde deres Forbrugsudgift dog være langt større ved Nydelsen af Surrogatet. Men medens vi alligevel ogsaa tildeels hvad Konsumen angaaer, vilde anfæe det noget betænkeligt just at fordoble Brændeviinsafgiften, navnlig med Hensyn til de fattigere Arbeidsklasser, der ikke kunne tage deres fulde Tilflugt til det dyrere Surrogat, og heller ikke ganske kunne undvære deres tilvante Snaps Brændeviin til deres Mad, er der ikke den mindste Grund til at antage, at et Tillæg af 1 à 2 Sk. pr. Pot vilde formindske Forbrugen; thi medens et Tillæg af 4 Sk. pr. Pot strax vilde slaae sig fast som et af Kornkonjuncturerne uaf-

hængigt permanent Priistillæg af 1 Sk. pr. Pægl, vilde et Tillæg af 1 à 2 Sk. pr. Pot, idet det som Brøf vilde gaae op i de Priisvariationer, Kornkonjunkturerne fremkalde, forsvinde, og i alle Tilfælde dog kun mærkes af Konsumenten med $\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{2}$ Sk. pr. Pægl, en Difference, der ingen Indflydelse vilde have paa Forbrugen, selv for de fattigste Arbeideres Vedkommeude.

Den saa overordentlig tiltagne Konsum af Baiersk Öl har i en endnu høiere Grad havt Indflydelse paa Wiinkonsumen, hvad den ærede Finantsminister ogsaa hentyder til; det er imidlertid heller ikke her Tolden paa Wiin, der har foranlediget dette, men væsentligst Passionen for det Baierske Öl. At Nydelsen af Wiin i det Hele er dyrere, har vistnok her, i Modsatning til hvad vi anførte med Hensyn til Brændeviin, ogsaa havt sin Indflydelse, men det er da selve Vinens Priis, uden Hensyn til dennes Forøgelse ved Tolden, der, ved Siden af den billigere Priis paa Baiersk Öl, allerede gjør Udslaget. Ikkedestomindre er der, som bekjendt, Mænge af de Samfundsklasser, der ikke tager eller behøver at tage Hensyn til Priisforffjellen, som af reen Passion give det Baierske Öl Fortrin for Wiinen, som daglig Nydelse. De fattigere Arbeidsklasser ere derimod uberørte af dette Spørgsmaal. Hvor meget vi end ere imod enhverformhelst anden Acciseafgift, saa maae vi dog derfor indrømme, at samtlige disse Hensyn og navnlig det, at „Baiersk Öl“, ligesaaalidet som Brændeviin, kan kaldes en Fornødenhedsartikel, tidligere eller senere, som ogsaa en anden For-

fatter i Frihandelsstidskriftets 6te Hefte pro 1862, Pag. 357, har erkjendt, vistnok vil gjøre det til en uafviselig Nødvendighed at drøfte Spørgsmaalet om en Skat, navnlig paa „Baierisk V“.

Den ærede Finantsminister er ikke vis paa, om f. Ex. Konsumen af Kaffe vilde aftage, naar man lagde en Told paa den, der var betydelig større, end den nærværende; temmelig overbeviist er han derimod om, at man, dersom man lagde en betydelig høiere Told paa, ikke vilde faae den Mængde fortoldet, som man nu gjør. Den første Deel af dette Spørgsmaal skulle vi, da den dog kun af den ærede Finantsminister er stillet hen, ikke indlade os videre paa; vi skulle det faa meget mindre, som Etatsraad Broberg, under Forhandlingen i Rigsraadet, grundigt imødegik en lignende Bemærkning fra Justitsraad Poulsens Side*), idet han (B), ligesom vi, forudsatte et Tillæg i Tolden paa Kaffe af et Par Skilling, eller 2 Sk. pr. A. Men hvad vi her ikke kunne undlade at imødegaae, er den Yttring af Finantsministeren, at der om ogsaa Konsumen forblev uformindsket, ikke vilde blive fortoldet saameget som nu. — Vi kunne ikke nægte, at vi meget nødig vilde have hørt denne Yttring i Rigsraadet, og navnlig af den høitagtede Finantsministers Mund; thi naar og saalænge vi ikke bevæge os paa de prohibitive Toldsatfers Gebet, bør saadanne Ytringer, der først vare berettigede, hvis vi ikke vare Herrer over vor egen

*) Cfr. Rigsraadstidenden for 4de ordentlige Samling, Pag. 1269.

Forgivning, aldrig undslippe Nogen, der har Deel i Forgivningsmagten, men allermindst Regeringens Medlemmer af samme. Man give Toldlove, saavel som alle andre Love, overeensstemmende med Landets Tarv og Trang, og man give Administrations- og Straffelove, der sikke deres Overholdelse; men man vogte sig for, ligeover Nationen, at erklære sig Faltit i denne sidste Henseende, eller idetmindste for at hindre Udviklingen, ved at skræmme tilbage med Trudselen derom. Dette gjælder ogsaa med Hensyn til Finantsministerens ideligt tilbagevendende Frygt for Surrogaterne, et Skræmmemiddel, der ogsaa er anvendt paa Kaffespørgsmaalet.

Lad Surrogaterne først komme og vise deres Indflydelse paa Konsumen, da er det Tid at tage Surrogat- og dermed det paagjældende Tariffspørgsmaal paany under Overveielse, men først da er det ogsaa Tid, hvis nogen Røst skulde hæve sig til Fordeel for at beskutte det indenlandske Surrogat, istedetfor at omforme selve Tarifen, at nedlægge den kraftigste Protest mod en saadan Tanke, der heri Landet i al Fald kun kan have mulig Berettigelse for et eneste indenlandsk Surrogat, foruden Brændevinen, nemlig for det nysomhandlede baieriske Al. — Man lade sig derfor dog ikke skræmme tilbage af denne Surrogatfrygt, med andre Ord Frygt for indenlandske Forbrugsafgifter, eller af saadanne Ytringer, som den f. Ex. af Oberst Tscherning fremførte, at en forhoiet Kaffe told vilde gjøre „Bikler“ til et Kaffesurrogat.

Intet Forgivningshemne kan gjøre mindre Fordring paa at diskuteres som et for lange Tider usforanderligt,

end Tarifslorgivningens, men Intet gjør derfor heller paa den anden Side større Fordring paa ikke at hemmes af utidig Frygt for, hvad en skjult og uvis Fremtid kan bringe, eller af ubetimelige Hensyn til mulige Forandringer i de Forhold, der bør have deres naturlige Indflydelse paa en saadan Lorgivning.

Dette synes den høitagtede Finantsminister og de høitærede Medlemmer af Rigsraadet, der hylde Hs. Excellences Surrogatfrygt, aldeles at glemme; en Frygt, som det derhos ikke vil kunne lykkes Nogen, der alvorlig vil tage de her paagjældende Forhold under en alsidig og uhildet Overveielse, at begrunde i statsøkonomiske Hensyn, hvad vi dog heller ikke endnu have seet eller hørt noget Forsøg paa, der kunde give os Anledning til at imødegaae det.

Den ærede Finantsminister formener, at de Besparelser i Administrationsudgifter, som kunne fremkomme ved en Formindsfelse af de toldpligtige Artifflers Mængde, ere meget mindre end man forestiller sig. Ogfaa her er det os, ligesom ved en tidligere Leilighed, en Glæde at kunne tage Ministerens egne Ord til Indtægt, thi de indeholde dog i alle Tilfælde en Indrømmelse af, at nogen Besparelse vil kunne indtræde, hvilket, fra den høitagtede Ministers Standpunkt, allerede er os meget væsentligt. Men den ærede Minister maa erindre, at her ikke alene, selv affect fra Grosserer-societetets Forslag, vil være Tale om, som han udtrykker sig, en Formindsfelse, men om en meget betydelig Formindsfelse i de toldpligtige Artifflers Antal; her er desuden endvidere Tale om Udførselstoldens,

Transittoldens og Kastepengenes fuldstændige Ophævelse, og dette er noget ganske Andet. — Vel indrømme vi, at den af Grossererersocietetet anslaaede Besparelssum af c. 250,000 Rdl. aarlig maafee, idetmindste for de nærmeste Aar efter Forandringens eventuelle Indtrædelse, maa ansees for vel rundelig i Forhold til et efter vor Mening tidssvarende Tarifforslag, men at en Besparelse af mindst c. 150,000 Rdl. aarlig saagodtsom strax vilde kunne indtræde, derom holde vi os, med Forfatteren af Tarifforslaget i Frihandelsforeningens andet og tredje Hefte, aldeles overbeviste.

Ved Finantsministerens gjentagne Allusion til Smughandel skulde vi ikke opholde os, men kun henvise til, hvad vi nylig derom i Almindelighed ved Kaffespørgsmaalet have yttret, ligesom det for os er overflødigt at yttre os om den ærede Ministers for Sagen uvæsentlige Sammenligning af vore Toldforhold med andre Landes, end England, da dHrr. Brøberg, A. Hage og tildeels H. Hage tilstrækkeligt have omhandlet den.

Den høitagtede Finantsminister har søgt at paa-vise det kunstrige og fortjenstfulde Arbeide, der i det Hele er nedlagt i Regeringens Udkaft og tildeelt dets Koncipist den største Roes for dette Arbeide. Ja, heri kunne vi aldeles slutte os til den høitagtede Minister. Den ærede Finantsministers Medarbeider i disse Sager er altfor bekendt for sin Dygtighed i denne Retning, til at vi, om end kun i samme Grad som Konferentsraad David, skulde tillade os at drage dette Arbeides store Fortrin i ringeste Tvivl, — men, vel at mærke, dets Fortrin, forsaavidt det skulde bygges paa de mere

indskrænkede og formeentlig lidet tidsvarende Principer, som det selvfølgerlig ikke har staaet i den ærede Concipists, men kun i den høitagede Finantsministers egen Magt at forandre.

Vi holde os overbeviste om, at den høitærede Minister heller ikke vilde kunne lægge Conciperingen af et Tarisudkast, bygget paa de Principer, vi forsøgte, i bedre Hænder end i den samme ærede Medarbejders, der, som alt forhen berørt, tidligere end nogen Anden heri Landet har paaviist disse Principers store og almindelige Betydning for et Lands materielle Udvikling, og om han end, som vi ingenlunde troe, skulde have forandret sine Anskuelser i denne Henseende, er han dog altfor lojal en Embedsmand til ikke at skulde ville lægge al sin Dygtighed i Beslag, for at opfylde et desuden i sig selv saa lønnende Hverv, naar det af den høitagede Finantsminister blev ham paalagt.

Endelig slutter den høitærede Minister sit egentlige Foredrag i Tariffagen blandt Andet med den Erklæring, at han ikke vil gaae hen og med et Pennestrøg omforme den hele Beskatning og lette Byrden for den rige Deel af Befolkningen og kaste den over paa den fattigere Deel af samme, Yttringer, som ogsaa ere gjentagne af enkelte Medlemmer af Rigsraadet, navnlig af Oberst Tscherning.

Saa, hvis de Principer vi forsøgte, gik ud derpaa, da indeholdt disse stærke Ord vistnok en afgjørende Forkastelsesdom over dem. Det skal imidlertid i det

følgende Afsnit være vor Opgave at bevise det aldeles Ugrundede og Indholdsløse i en saadan Beshyldning.

Forinden vi gaae over til disse Betragtninger, skulde vi imidlertid først med Hensyn til den høitagtede Finantsministers Uttringer i sit andet og sidste Foredrag i Tariffagen, om Beshyttelseshensynene, henvise til de tidligere af os omtalte 2de Artikler i Frihandelsforeningens Tidsskrifts 5te Hefte for 1862 og 1ste Hefte for 1863, betitlede resp. „Industrien contra Beshyttelsen“ og „Haandværksdriften og Beshyttelsen“, med hvilke Artiklers Indhold vi fuldstændig samstemme, og dernæst i Korthed berøre det af Flere, men navnlig af Konferentsraad David, omhandlede, saakaldte politiske Spørgsmaal; vi sige i Korthed, fordi vi for øvrigt aldeles kunne henholde os til, hvad Byfoged H. Hage derom har udtalt, væsentligt mod Davids Foredrag.

Naar Regeringen gjentagende forelægger for „Danmarks Riges“ Rigsraad, Udkast til en Lovlov til Vedtagelse, saa vilde det, ei at tale om det aldeles Absurde i den Antagelse, at Regeringen kun paa Skromt skulde have forelagt Raadet et saadant Lovforslag, jo være det allerførste Mistillidsvotum, man kunde give den, naar man ikke vilde behandle det af Hensyn til de politiske Forhold. Thi deri laae jo dog utvivlsomt, at man ansaae Regeringen for forsmægtig til at faae en saadan Lov gjennemført, selv om den vedtoges af Raadet, ligesom man neppe paa nogen mere eftertrykkelig Maade kunde lægge for Dagen, at man ansaae Fællesforsatningen, for Danmarks Riges Vedkommende, for „ikke at være i aner-

kjendt Kraft og Gyldighed." Den ærede Finantsminister og tildeels Kultusministeren have imidlertid, uden at indlade sig nærmere paa det politiske Spørgsmaal, dog formeentlig, saa tydeligt, som Omstændighederne tillode dem det, i deres Foredrag høvdet Regeringens bestemte Villie til at føre Loven igjennem, hvis forøvrigt Rigsraadet og Regeringen kunde blive enige. Finantsministeren har jo endog temmelig stærkt lagt dette Regeringens Sindelag for Dagen i hans for omhandlede Ytringer om, „at den Dag, da han efter dertil at have erholdt dette*) Raads (altsaa det dansk-slesvigske Rigsraads) Tilslutning kunde fremlægge til Hans Majestæts Underskrift en Toldlov, hvorved Beskyttelsen faldt bort, vilde være en af de glædeligste i hans Liv."

Et agtet Dagblad har vel villet gjøre den holfsteenske Stænderforsamling eensbetydende med et 2det (eller 1ste) Kammer af Fællesrepræsentationen, fordi Told- og andre Fælleslove ere den forelagte; men dette vil formeentlig først da kunne siges med Rette, naar de holfsteenske Stænders Beslutninger i disse Sager af Ministeriet fordres at skulle have en, Rigsraadets mulige Modstand upaaagtet, med afgjørende Indflydelse paa de paagjældende Loves endelige Vedtagelse ogsaa for Danmark-Slesvig**). Noget saadan

*) Udhævet af os.

**) Skrevet forinden den allerhøieste Kundgjørelse af 30te Marts 1863 saae Lyset, men formeentlig derfor dog ikke overflødigt.

blot tilnærmelsesviis Paastand fra Ministeriets Side kan imidlertid hidtil ikke paavises; maaskee vil man sige af den naturlige Grund, at det vel har vidst at vogte sig for bestemte Udtalelser i denne Retning, saalænge det ikke, ved allerede vedtagne Beslutninger i Bøehoe, var absolut tvunget dertil. Ja, det kan være; men man er i alle Tilfælde endnu ikke berettiget til at dømme derom. Først hvis en saadan Paastand fra Ministeriets Side maatte fremkomme, enten directe eller indirecte derved, at Ministeriets Enighed med det dansk-flesvigiske Rigsraad om de paagjældende Fællessager og her navnlig om Toldloven, alene synes at strande paa en overveiende Hensynstagen til hiin Forsamlings Beslutninger, kan formeentlig den politiske Side af Sagen fremdrages med en Vægt, som der ikke har kunnet tillægges den under det Standpunkt, Regeringen hidtil har indtaget. Vi kunde derfor have ønsket, at vore talentfulde Politikere vilde have opsat deres politiske Indlæg i Toldlovsagen i al Fald til den havde forelagt til en senere Behandling i Rigsraadet, eller, forsaavidt den ikke opnaaede en saadan under den paagjældende Samling, forelaae paany, efterat have været forelagt den holsteenske Stænderforsamling.

III.

Det vigtige Spørgsmaal, vi nu have at undersøge er altsaa det, hvorvidt der maatte ligge nogen Sandhed

Finantsministerens før omhandlede Yttringer, der ogsaa ere varierede, navnlig af Oberst Tscherning, at man ved at indføre en Tarif, bygget paa Frihandelsgrundsaetningerne, tager Byrden fra den Rige og kaster den over paa den Fattige; Yttringer, der, efter vor Formening, aldrig burde være fremkomne, navnlig fra den høitærede Finantsminister, just fordi de ere saa farlige, naar der ikke er indre Sandhed i dem. Vel nære vi ikke den ringeste Tvivl om, at den høitagtede Minister, selv i det Dieblig han fremførte dem, har troet, at de indeholdte Sandhed, men fra Ministerbænken at fremføre det Slags Yttringer, uden at være fuldkommen overbevist om, at deres Rigtighed ikke lader sig modbevise, om man end kan forudsee, at det i alt Fald ikke paa Stedet lader sig gjøre, er et i høieste Grad farligt Experiment, desto farligere, jo kraftigere det vilde være til at støtte Modstanderne af Frihandelsystemet, hvis det var begrundeligt i de virkelige faktiske Forhold. — Nei, Sandheden er den, at man, ved at gennemføre Frihandelsideen, gjør vel imod alle Klasser, men dog meest imod de fattigere, d. e. navnlig: „Arbejderklassen i Samfundet.“ Tidligere havde man alene Theorien at tye til, for at støtte denne Paastand, nu har man tillige Praxis og navnlig Englands, hvis indvundne Resultater i denne Henseende den høitagtede Finantsminister formeentlig burde have gjort sig noiere bekendt med, eller i alt Fald ladet sig gennemtrænge af, forinden han udtalte sig om dette Spørgsmaal; Hans Excellence vilde da sikkert have sparet sig de fremtidige Vanskeligheder, som de af ham

faa uforsigtigt brugte Yttringer, om de end ere aldeles
 ugrundede, dog useilbarlig ville kunne berede ham.
 Men selv om den ærede Minister ikke havde havt
 praktiske Erfaringer for England til Veiledning, burde
 dog han, der bedre og tidligere end mange Andre,
 navnlig af det høie Rigsraads Medlemmer, havde ind-
 fuget den nysnævnte Theories Grundsætninger, først
 ved omhyggelige, om end, vi indrømme det, vanskelige
 og besværlige Undersøgelser af vort eget Lands virke-
 lige Forhold, have søgt at skaffe sig Bished om, hvad
 han i denne Henseende troede, førend han fremkom
 dermed i Rigsraadet, og som en Brandsaffel fastede
 det ind i Debatten og dermed ud iblandt Folket. Det
 varede kun nogle faa Dage, inden Hs. Excellences
 Yttringer havde forplantet sig rundt omkring heri
 Hovedstaden, hvorfra de snart ere gaaede videre, og
 gjenløde i Folks mundtlige Samtaler om Frihandels-
 spørgsmaalet med Tillæg af de meest overdrevne Frem-
 stillinger af den totale Elendighed og Nød, Frihandelen
 kunde medføre for de fattigere Klasfer i Samfundet.
 Kun Standsningen af Toldlovens videre Behandling
 bragte dem foreløbig i Glemmebogen, hvor vi forøvrigt
 ville haabe de ville sove den evige Søvn. Men for
 det Tilfælde, de desuagtet skulde gjenopvækkes, have vi
 anseet det af faa overordentlig Vigtighed grundigt at
 modbevise dem ved praktiske Exempler, hentede herfra
 selve Landet, at vi ikke have skyet de Vanskeligheder
 og den Møie, der vare forbundne dermed. Vi skulde
 først i dette Afsnit meddele Resultaterne af vore Be-
 stræbelser i denne Retning, og dernæst i et følgende

Affsnit give et almindeligt Billede af en Frihandelsforfatnings theoretiske Grundsætninger, med Hensyn til Arbejderklassens Kaar under samme, samt endelig af de Resultater, en saadan Forfatning har medført i England.

Vi have i førstnævnte Niemed omsider fundet og foretaget nøiagtige Sammendrag af specielle Opskrifter eller Udgiftsregnskaber, omstændeligt førte af fire til den omhandlede Klasse heri Landet henhørende Medborgere, der med Familie føre et moralsk og ordentligt Liv, samt drive deres Deconomi paa en fornuftig Maade, overeensstemmende med de smaa Midler, der staae til deres Raadighed, men dog leve sundt og med Tilfredshed i deres mindre Stillingen. Af disse fire Familier lever den Ene, en Underofficersfamilie, i en Provindsby og de tre andre, resp. en Høibaadsmand, en Skriver og en Værftsarbejdsmand, alle med Familie, heri Kjøbenhavn. Vi formeente hverken at burde indskrænke os til en enkelt saadan Opgivelse eller udelukkende til Familier i Hovedstaden, for at vi ikke skulde møde Paastand om Eensidighed eller enestaaende Tilfælde. Vi ville sætte Forbruget af de toldbare Varer i disse fire Opgivelser, saa nær det efter de omhyggeligste Undersøgelser lader sig gjøre, i Forhold saavel til den nugældende Tarif som respect. til Regeringsudkastet, H. L.s Forslag og endelig Grossereretsforeningens Forslag. Forholdene stille sig da saaledes:

Til Ildbrandfjel (heri 9 Tdr. Steenkul)	15	"	57	"	63	"	"	"	"	
Lys (deriblandt 15 A Olie, indenl.)	5	36								
Blankhværte og Skojsmørelse (indenl.)	2	16								
3 Tdr. Kartofler à 1 Rdl. 64	5	"								
Brød, 1248 A	39	"								
do. fiint, for	2	"								
96 A Smør (heri 4 A fremmed Salt)	34	"	"	2	"	2	"	2	"	4
12 A Ost	1	48								
24 A røget Pølse	7	48								
72 A Rjød, hvoraf 24 A saltet.	13	48	"	6	"	6	"	6	"	12
72 A Flesk, hvoraf 56 A do. og røget	19	"								
12 Snefe Vg	5	"								
96 A Meel	8	48								
12 A Sagogryn	2	"	"	25	"	24	"	30	"	"
Andre indenlandske Gryn for	6	72								
12 A Puddersukker og 12 A Randis	5	24	"	66	"	84	1	16	1	16
(= 28 A Raasukker, hvoraf $\frac{2}{3}$ fr., $\frac{1}{3}$ St. Croix.)										
2 $\frac{1}{2}$ A Thee	2	48	"	27	"	30	"	40	"	40
Ol (180 Fl. à $\frac{3}{4}$ Pot (heri 1 A fr Humle)	3	72	"	6	"	7	"	8	"	16
6 Potter Brændeviin (8 ^o)	1	48	"	24	"	24	"	30	"	48
Sæbe og Soda	8	"	"	5	"	4	"	"	"	"
(heri 16 A Terpentint)										
3 A Røgtobak og 24 Ruller Skraatobak 6 A	4	24	"	19	"	60	"	60	1	"
= 12 A raa Tobak.										

18 A Kaffe	Rdl. 3	7 48
12 A Cichorie = 16 A Rødder	1	24
Salt, Peber og Sennep (Salt 1 Stp., Peber 1 A)	1	24
Mælk og Fløde	15	"
Grøntfager	3	72
Fisk	2	48
Hjulsleie og Enkeforsørgelse	47	"

Salt Rdl. 300. 92

Told, respektive efter:

Den nug. Tarif, med Tillæg af 6 pCt. Sportl.		Regeringens Udfast.		S. L.'s Forst.		Grosserer= societetets Forflag.	
Rdl.	β	Rdl.	β	Rdl.	β	Rdl.	β
"	57	"	63	"	90	1	12
"	5	"	16	"	24	"	16
"	17	"	18	"	19	"	38
5	49	5	74	5	88	5	10

2. Udgivet i 1 Aar af en Høibaadsmandsfamilie, bestaaende af Mand, Kone og 5 uconfirmerede Børn.

Til Rugbrød 1620 A à 3 β	Rdl. β	50	60				
Hiint Brød	22	48					
Smør 120 A (hvori 5 A fr. Salt)	47	48	"	3	"	3	"
Øst 48 A	6	"					5

Brændevin 7 $\frac{1}{2}$ Spotter 80.	1	84	"	30	"	30	"	37	"	60
Hubberfusser 144 R (heraf 96 R fr., 48 R	21	"	3	50	4	48	6	"	6	"
Et. Groir)	7	48	"	64	"	72	1	"	1	"
Théc 6 R.	12	"	"	95	1	9	1	54	1	84
Kaffe brændt 24 R = 30 R raa	19	"	"							
Wett og Støbe	35	"	"							
Rjød, ferst, 240 R	18	"	"							
Rjød, saltet, 96 R	22	"	"	15	"	14	"	14	"	28
Rjød, saltet, 144 R	2	48	"							
Wet.	2	24	"							
Wetl.	7	72	"	22	"	24	"	30	"	"
Wyn (beviandt 12 R Wttingryn)	12	"	"							
Kartofler	4	"	"							
Grøntfager	1	"	"	17	"	18	"	19	"	38
Galt og Speer (Galt 1 R, Speer 1 R)	15	"	"	15	"	18	"	20	"	40
Ø1 480 Stafter a $\frac{3}{4}$ Spot (hvert 2 $\frac{1}{2}$ R Gunte)	2	48	"	28	"	85	"	85	1	40
Wagtebat 5 R a 48 R } = 17 R raa Lobat	4	"	"							
Øtraatobat 8 R a 48 R }	10	"	"	13	"	"	"	"	"	"
Godst	26	"	2	89	2	27	2	18	"	"
gber= og Gubertst										

Wettlæbning (Lobden heraf sat i Forhold til
de samme Wettler ved Dpgitellen 1, da de
tte her, saaledes som der, i Udgiftsregnskab
vare specificeerede):

Sold, respektive efter:

	Den mug. Tarif, med Tillæg af 6 pCt. Skatt.		Regeringens Udskat.		S. L.'s Forsl.		Grosferer- societyetets Forslag.	
	Rdl.	ß	Rdl.	ß	Rdl.	ß	Rdl.	ß
Brendsel (heri 10 Lbr. Steenful) og Lys	29	"	70	"	"	"	"	"
Sæbe og Soda (heri 20 lb Terpentin)	8	24	5	"	"	"	"	"
Smusstæde og Entsejersjergelse	53	24	"	"	"	"	"	"
Salt Rdl. 440.	48		11	39	12	88	12	7

3. Udgifet i 1 Aar af en Skriver, hvis Familie bestaar af 4 Personer, nemlig Mand, Kone og 2de konfirmerede Biegebørn.

For Huus	Rdl. ß							
	Rdl.	ß	Rdl.	ß	Rdl.	ß	Rdl.	ß
Begjæstelse	24	"						
Entsebolig	2	16						
Brendsel og Lys (heri 12 Lbr. Steenful)	33	"						
Beskædning: Sæder- og Øbertoi	67	"						
Skotøi	10	"						
(i Forhold til Dpg. 1.)								

Husets indvendige Reparation . . .	2
Kugbrod . . .	24 72
Fjint Brod . . .	16 "
96 H Smør (heri 4 H Salt) . . .	36 " 2
48 H Ost . . .	6 " "
24 H røget Pølse } Heri { } 20 H 96 A saltet Kjøb { Salt }	16 " 12 " . . .
72 H fæst do.	. . .
72 H Klæff, hvoraf 56 H saltet og røget . . .	15 " 11
Rist for . . .	6 " "
Mærter for . . .	2 48
Lhee 3 H . . .	3 " "
Gryn (deriblandt 8 H Mies) Meel . . .	4 48 15 " 32
Kartofler . . .	7 48
Grenslager . . .	2 " "
Kaffe brændt 24 H = 30 H raar. Eichorie 6 H = 8 H Rødde. Pudversukker 96 Pd. (² / ₃ fr., ¹ / ₃ vestind.) Mell og Fløde for . . .	12 " " 72 16 " 33 95
Brendevin, 10 Potter 8° DL, 36½ Glasfer à ³ / ₄ Pot (2 H Humle) 9 H Tobak = 12 H raar Tobak Sæbe og Soda (12 H Terpentini)	17 48 2 48 7 56 4 72 6 " 40 13 19 40

		Told, respektive efter:				
		Den mug. Tarif, med Tillæg af 6 pCt. Sportl.	Negeringens Udsk.	H. T.'s Forstl.	Grosserer= societetets Forstlag.	
	Rdl. β	Rdl. β	Rdl. β	Rdl. β	Rdl. β	
For Eddike, Salt og Peber (Salt 1 Skp., Peber						
1 A).	2 "	" 17	" 18	" 19	" 38	
Blanksværte og Svovlstikker	2 "					
	Salt Rdl. 375. 48	13 40	13 "	13 65	9 26	

4. Udgivet i 1 Aar af en Værftsarbejdsmand, hvis Familie bestaaer af Mand, Kone og 4 uconfirmerede Børn.

[illegible]

Meel	2	"							
Gryn (deriblandt 8 Å Riis)	6	72	"	15	"	16	"	20	"
Kartofler	5	"							
Grøntsager	1	"							
Raffe brændt 24 Å = 30 Å raa	12	"	"	95	1	9	1	54	1
Randis 16 Å = 20 Å raa Sukker } $\frac{2}{3}$ fr. {	4	"	} 1	63	2	12	2	80	2
Puddersukker 48 Å	8	"							
Thee 2 Å	2	"	"	21	"	24	"	32	"
Brændeviin, 20 Potter 8 ^o	5	"	"	80	"	80	1	4	1
Mælk og Fløde	10	"							
Sæbe og Soda (9 Å Terpentini)	4	48	"	3	"	2	"	"	"
Eddike, Salt og Peber (Salt 1 Skp., Peber 1 Å)	2	"	"	17	"	18	"	19	"
Fisk	4	"							
Eichorie 12 Å = 16 Å Rødder	1	48	"	5	"	16	"	24	"
Aldebrændsel, deriblandt 8 Tdr. Steenful	17	40	"	51	"	56	"	"	"
Lys	7	48							
Ol, 384 Flaske (2 Å Humle)	12	"	"	13	"	14	"	16	"
Skratobak 6 Å = 8 Å raa Tobak	3	"	"	13	"	40	"	40	"
Klæder osv.	25	24	2	72	2	14	2	6	"
Fodtøi									
Humle og Enkebolig	26	"	"	8	"	"	"	"	"
Indvendig Reparation	1	"							
Salt Rdl. 245. 16			7	77	8	18	9	12	8

Det bemærkes, at man i samtlige specielle Udgiftssummer har afrundet Beløbet i alt Fald til den nærmeste $\frac{1}{12}$ Daler.

Resultatet af de fire foransførte Oversigter stiller sig altsaa som følger:

Fire Familier af de fattigere Klasser, Arbeiderklassen, bestaaende af ialt 23 Individuer, svare i 1 Aar i Told til Statskassen:

Efter den mugjældende Tarif 37 Rdl. 5 Sk. eller

1 Rdl. 59 Sk. pr. Hoved.

Efter Regeringsudkastet 38 Rdl. 35 Sk. eller

1 Rdl. 64 Sk. pr. Hoved.

Efter H. L.s Forslag 41 Rdl. 61 Sk. eller

1 Rdl. 78 Sk. pr. Hoved.

Efter Grosserer-societetets Forslag 34 Rdl. 39 Sk. eller

1 Rdl. 48 Sk. pr. Hoved.

Det fremgaaer altsaa heraf, at efter det i Frihandelsretningen videstgaaende Forslag, nemlig Grosserer-societetets, blive de fattigere Klasser mindst bebyrdede af Tolden, forsaavidt dem angaaer, der føre et ordentligt og oekonomisk Liv. — At Forholdet vil stille sig noget anderledes, hvor derimod et uordentligt Liv medfører større Ndhjælp især af Brændeviin, maaskee tildeels paa Jødevarernes Beløstning, er en Selvfølge, men til Saadanne kan og bør der naturligviis ved dette Spørgsmaal ikke tages Hensyn. Forskjellen i Tolden pr. Hoved efter de 4 forskjellige Tarifer er imidlertid saa ubetydelig, at vi gjerne skulde indrømme, at den maaskee vilde være for Intet at regne, naar man havde et Gjennemsnit af flere Aar, uagtet det, efter disse for det paagjældende Aar paalidelige Oversigter at dømme, snarest maatte ventes, at et saadant Gjennemsnitsresultat vilde vise en formindsket Toldbyrde i Forhold til

de 2de sidste (Frihandels)-Tarifer, eftersom Beklædningsudgifterne i samtlige Oversigter ere paafaldende lave og neppe i flere Aar i Række vilde kunne afholdes af saa ringe Beløb, og det jo især er ved Besparelse i Tolden af Beklædningsstoffer, at de Fattigere, efter Frihandelstariferne, og især efter Grossererersocietetets Forslag, faae overveiende Erstatning for den høiere Told, navnlig paa Sukker, Kaffe og Brændeviin.

Ville vi saaledes til Exempel paa et i denne Henseende rimeligt Gjennemsnitsresultat af flere Aar, alene tage i Betragtning Oversigten 3, efter hvilken Beklædningsudgifterne for 4 voksne Personer i et heelt Aar kun have udgjort 67 Rdlr, eller neppe 17 Rdlr for hver, naagtet den deri opgivne Beklædningsudgift dog er den højeste, der er opgivet i nogen af de 4 Oversigter, og ville vi derhos regne 2 Børn paa en Voksen, da vilde Forholdet, efter af os foretagne Udregninger, for de 23 Personers Vedkommende, stille sig saaledes:

Efter den nugældende Tarif 52 Rdl. 48 Sk. eller
2 Rdl. 27 Sk. pr. Hoved.

Efter Regeringsudkastet 50 Rdl. 40 Sk. eller

2 Rdl. 18 Sk. pr. Hoved.

Efter H. L.s Forslag 53 Rdl. 21 Sk. eller

2 Rdl. 30 Sk. pr. Hoved.

Efter Grossererersocietetets Forslag 34 Rdl. 39 Sk. eller

1 Rdl. 48 Sk. pr. Hoved.

Idet vi nu med sand Glæde skulle erkjende, at de 4 Familiefædre, fra hvem vi have hentet vore paalidelige Oplysninger, med Hensyn til deres Nydelse af Brændeviin ere særdeles afholdende, idet de 3de Første

neppe i Gjennemsnit nyde hver en Snaps og den Sidste neppe 2 Snapse daglig, skulde vi dog overlade til vore Læsere selv at udregne, hvormegget de vilde kunne nyde til Overdaadighed af denne Artikel eller andre, som Kaffe, Thee osv., forinden de i Forhold til et Gjennemsnitsbrug af Beklædningsstoffer efter Oversigten 3, d. e. til en Værdi af omtrent 17 Rdl. aarlig pr. voxent Individ, vilde opbruge Differencen mellem den Told, de nu ialt erlægge, og den, de navnlig efter Grosferersocietetets Forslag, vilde komme til at erlægge.

De 4 Familiefædre vilde idetmindste ikke kunne opbruge denne Difference, om de f. Ex. hver drak 100 Potter Brændevin om Aaret, istedetfor det ubetydelige Quantum, de i Virkeligheden kun forbruge.

Men ere vi desuagtet, som alt bemærket, end vilige til at indrømme vore Modstandere, at Tolden, efter hvilken af de 4 Tariffer*) omtrent eller uden nogen Forskjel af forholdsvis ringeste Betydning, men i alt Fald kun i Faveur af den videstgaaende Frihandelsstarif, vil falde eens paa de fattigere Klasser eller paa Arbeiderklassen, hvorved jo allerede de fremførte urimelige, aldeles ugrundede og ubeføiede Paastande om, at Frihandelsprinciperne i denne Henseende arbeide til

*) Af hvilke H. T.'s kun er en Frihandels=Overgangstarif, der endnu ikke, som Grosferersocietetets Forslag, har ubeløst Told af Beklædningsstoffer, men er, i sit Liemeds Interesse, hovedbaseret paa Fordele af stor indirekte Nytte for Arbeiderklassen, navnlig paa alle Raa- og Halvraastoffers Frigivelse eller Nedsættelse, Nedsættelse for visse Fabrikata osv.

Fordeel for de Rige paa de Fattiges Bekostning, fuldstændigt ere tilbageviste, kunne vi derimod paa den anden Side ikke give Afkald paa Fordringen af den Indrømmelse fra Modstandernes Side, at Frihandelsprincipernes saavidt mulige Gjennemførelse i det Hele taget ere til ganske overordentlig Fordeel især for de saakaldte fattigere Klasser og navnlig for Arbejderklassen. Vi sige i det Hele taget, thi medens vi i det Foregaaende kun have viist, at Skattebyrden af Tolden ikke falder sværere, men snarere lettere paa bemeldte Klasser, under Frihandelstariferne, selv om deres Aaar og Skatteevne ikke forbedredes. have vi endnu ikke taget Hensyn til det betydelige Opsving, som ikke alene Theorien længe har forudsagt, men som ogsaa nu praktiske Kjendsgjerninger have leveret uomstødelige Beviser for, at Frihandelen medfører for Arbeidet, og altsaa for de med dette sig beskæftigende Klassers Velkaar og Skatteevne. — Tillægges der dette overordentlig vigtige Hensyn den tilbørlige Vægt, maa jo fornuftigviis enhver Modstand mod at slaae ind paa Frihandelsveien aldeles forstumme, naar det forøvrigt noksom er paaviist og ved Kjendsgjerninger konstateret, at alle andre Hensyn end de reent finansielle med Lethed lade sig overvinde. — Men de reent finansielle er der jo Ingen, der i høiere Grad respektere end netop Frihandelens Forfægttere, som langt fra for Tiden at forlange en ubetinget Frihandel, jo kun i Samfundets velforstaaede almindelige Interesser udbede sig en tidsvarende Frihandelstarif, baseret paa Forudsætningen om den samme

Statsindtægt af Tolden, som denne hidtil har ydet; en Tarif, der giver Handelen, Industrien og Arbeiderklassen Luft og Frihed til at bevæge sig og benytte deres Kræfter, uhindrede af et forældet Toldsystem, de materielle Kræfters Udvikling hemmende Baand; en Tarif endelig, der har det ganske eiendommelige Fortrin for den nærværende, at den ikke alene i Forhold til denne, baade direkte og indirekte, forringer og letter Skattebyrden for alle de Individer i Samfundet, der føre et ordentligt og økonomisk Liv, hvad enten de høre til de bedre stillede eller til de fattigere Klasser, men ogsaa i fuldere Maal end den nu gjældende, forøger den for dem, der paa Grund af en stor Rigdom eller af Tilboielighed føre et meget overdaadigt eller uordentligt Liv. Det er paa disse og vistnok med stor Ret, at den Deel af Tolden falder, som bespares af de første, om end igjennem andre Skatteobjekter; det er dem, der ikke alene maa bære hvad A. Hages Mand med de 2,400 Rdl. aarlige Indtægt, men ogsaa hvad de fattigere Klassers ordentlige Individer bespare ved Frihandelstarifen; det er ved dem, at den ærede Finantsminister, der ikke kunde begribe, hvorledes baade Manden med de 2,400 Rdl. og de fattigere Klasser kunde vinde, uden at Statskassen tabte i finantsiel Henseende, maa trøste sig. Thi der opstaaer ikke Tab for Statskassen ved, at hine retmæssige Bærere af Byrden, som Forbrugere rundelig komme til at erlægge af Kaffe, Sukker, Thee, Tobak, Brændeviin, Viin m. m., hvad de og de andre lidligere have erlagt af Sikketøier, Shawler o. desl.,

der dog kun gav en, i Forhold til Værdien, langt ringere Told end hine fourante Artiller kunne bære, fordi de ikke, som disse, egnede sig for indirekte Skattepaalæg.

Vi have i de forangivne specificerede 4 Oversigter givet de paagjældende Familiers fuldstændige Forbrugs-
 qvanta af alle Varer. For nogle andre Familiers, og deriblandt en Rigmands, Vedkommende have vi kun for nogle enkelte Artiller kunnet faae Op-
 givelser, fordi de kun have optegnet, hvad de for disse i 1 Aar havde udgivet. Vi skulle dog meddele disse Tal, da de aldeles fuldstændigt støtte og bevise det Nysansførte.

Tre velstaaende Arbeiderfamilier, hver bestaaende af Mand, Hustru og 3 Børn have i 1 Aar forbrugt pr. Familie:

32 R Kasse,

26 R Sukker, meest raffineret,

eller pr. Hoved $6\frac{2}{5}$ R Kasse og $5\frac{1}{5}$ R Sukker.

En Rigmands Familie, bestaaende af 4 Børn, 4 Børn, hvoraf det ældste er 13 Aar, samt 5 Tjenestefolk; ialt 13 Personer, have, efter 3 Aars Gjennemsnit, forbrugt aarlig pr. Hoved:

$12\frac{1}{4}$ R Kasse,

$50\frac{1}{4}$ R Sukker,

$1\frac{1}{5}$ R Thee,

5 R Risengryn og

12 R Salt.

Man sammenligne dette Forbrug af de nævnte Gjenstande med de nysnævnte 3 Arbeiderfamiliers, og

med Forbrugene efter de 4 foregaaende specielle Overfigter.

Men, siger Oberst Tscherning i sit Slutningsforedrag i Tariffagen, der ligger Noget bag ved denne Frihandelsstarif, „der ligger en heel Række indenlandske Forbrugsafgifter“.

Hvilken besynderlig Slutning af denne ellers saa begavede og indsigtfulde Mand. Hvilken forunderlig Mistillid til sine Medborgeres Oplysning og politiske Modenhed. Hvorledes kan han dog mene, at Nationen, i dette Punkt oplyst endog af egen Erfaring, skulde kunne finde sig i eller tilstede Gjenindsførelsen af „en Række indenlandske Forbrugsafgifter“, eller med andre Ord, at gaae et Skridt tilbage, efterat den er gaaet et Haneffed frem? Hvorledes kan han blot et eneste Dieblis tiltroe Nogen en saadan Bagtanke? Og fremfor Alt, hvorledes kan han overhovedet mene, at en Frihandelsstarif skulde behøve en saadan Refurs hos os, hvor vi endnu have et ganske andet og langt henfigtsmæssigere Middel til vor Raadighed, hvis Uafhængighederne bøde os at rekvirere til et saadant? Vi troe, at vi i alt Fald tilstrækkeligt have viist det Urigtige og Ubesoiede i denne Tanke Slutning, da vi tidligere omhandlede hans og Andres Frygt for „Surrogater“. — Her skulde vi derfor kun endnu reentud tillade os at sige Obersten, at hvis der skulde ligge Noget bag ved en Frihandelsstarif, hvad vi dog paa ingen Maade for Tiden forudsætte, da kan det visstelig kun være en „Indkomstskat“. — Men om en saadan mulig Bagtanke kunde det da i alt Fald, ligesaa lidet som om

selve Frihandelstanken, siges, at den gik ud paa at beskutte de Rige paa de Fattiges Bekostning.

I Henhold til det Foranførte at give et Billede af de Vilkaar, disse Sidste kunne vente sig af en Frihandelsforfatning, selv om den ikke gives aldeles ubetinget, skal være vor Opgave i det følgende Affnit.

IV.

Da Du Paddy spurgte Leopold den Anden, hvilke Virkninger han havde sporet af den uindskrænkede Handelsfrihed, som han midt under en Dyretid (1764—66) indførte i Toscana, svarede denne Kloge Fyrste:

„Den har bragt saamegen Velsignelse over Landet, at Folket vilde stene den, som vilde prøve paa at gjenindføre de gamle Handelslove. Jeg har læst Alt, hvad der er skrevet for og imod denne Gjenstand. Erfaring taler for Frihed. Før sammes Indførelse oplevede Toscana to Misvæxts-Aar; Staten maatte kjøbe Korn af Udlandet og opoffrede derpaa 100,000 Daler. Desuagtet fandt Uroligheder Sted og man sporede Hungersnød. Efter Frihedens Indførelse havde Toscana i tre Aar endnu stærkere Misvæxt, man kjøbte intet Korn, gjorde ingen Gjæld, der var ingen Forvirring i Staten, og Toscana vedblev at eksistere. Naar Handelsfrihed skal bringe Velsignelse, maa den være uindskrænket. Denne lykkelige Frihed har hævet Kul-

tur og Industri i mit Land, Landmanden er blevet rig og Haandværksmanden velhavende. I det første Aar indtræf der vel Banffeligheder, det er jo den Løb, der træffer Indførelsen af enhver ny Indretning. Friheden ligner et Barn, der lærer at gaa alene; det falder undertiden, men ethvert Fald giver det en ny Værd, og det bliver rasere ved hvert Skridt*).

Der gives flere andre, ældre Exempler paa Handelsfrihedens velsignelsesrige Følger for alle Samfundsklasser, hvor den har været indført, om det ogsaa kun har været betinget, d. e. med visse af finansielle Hensyn nødvendige Indskrænkninger. Det nyeste Exempel paa de rige Følger selv af en noget betinget Handelsfrihed afgiver imidlertid England; vi skulle senere komme tilbage hertil. I Toscana, siger Leopold den Anden, blev Landmanden rig og Haandværksmanden velhavende, men hvem kan tvivle om, at disse Følger da ogsaa forholdsviis i større eller mindre Grad strakte sig til de andre Samfundsklasser og navnlig til den, vi her kalde Arbejderklassen, hvis Velvære jo er fuldstændig identisk med Landmandens og Haandværkerens. „Maaet den tiltagende og længere Misvæxt var der ikke som tidligere Forvirring i Staten, der kjøbtes intet Korn og stiftedes ingen Gjæld.“ Indeholde ikke disse Ytringer tilstrækkeligt Vidnesbyrd derom. Men naar en saadan Velvære ved Hjælp af en uindskrænket Handelsfrihed kan udbrede sig i et

*) Sfr. Spønne: „Om Tolbvæsen“ osv. Første Deel, Pag. 186 og 187.

Land, paa samme Tid som det hjemføges af en flereaarig tiltagende Misvæxt, er det da ikke naturligt, at selv den noget betingede eller indskrænkede Handelsfrihed under normale Forhold i et Land vil bringe tilnærmelsesviis de samme Følger og i alle Tilfælde under hvilket som helst Forhold være til stor Belsignelse? Men hvorledes opnaaes dette Resultat, navnlig for Arbejderklassen? Det var det, der skulde være vor Opgave her at paavise.

Vi skulle da med tilbørligt Hensyn til vore egne Forhold og til de Betingelser under hvilke vi i en nærmere Fremtid kun kunne vente Handelsfriheden indført hos os, gaae over til at betragte, hvilke Resultater der med Hensyn til vore Arbejderklassers Stilling ville blive Følgen af en Tarif, som i det Hele hævede Tolden paa Raa- og Hjelpestofferne samt Fabrikaterne, men lagde den over paa visse Artikler, der umiddelbart forbruges i stor Mængde, uden at være absolute Nødvendighedsartikler, som Sukker, Kaffe, Thee, Tobak, Frugter, Spirituosa, Vin osv. Vi skulle ikke her lange opholde os ved, men kun i Korthed gjøre opmærksomme paa den almindelige Kjendsgjerning, at Toldens Ophævelse paa en stor Mængde Artikler medfører en Udgiftsbesparelse for Alle, ikke alene ved, at de mange frie Varers Priis falde med Tolden, men at de falde end mere derved, at den Handlende for en Masse af de frie Varer sparer det kontante Forflud af Tolden, Tids- og Pengaanvendelsen paa den hele Klareringsproces m. m.; hvortil kommer, at Vanskeligheden for Publikum, ja ofte selv for den Handlende ved at be-

regne en Gjenstands Vardi + Tolden, samt Risicoen ved Varernes Henliggen paa Toldboden m. m. gjør det derhos deels muligt deels nødvendigt for den Handlende at tage langt større Fordeel paa Varer, der svare anseelig Told end paa toldfrie, hvilket f. Ex. navnlig gjælder om alle Manufacturvarer. — Men vi skulde kun hengive os til mindre almindelige men ligesaa sande Betragtninger.

Det vil af de Beregninger, som vi have meddeelt, vistnok i alle Tilfælde paa en afgjørende Maade fremgaae, at Arbeidernes Kaar under en Frihandelstarif ikke ville blive forringede, forsaavidt Udgifterne angaaer, idet den Forøgelse i disse, der mulig vil blive en Følge af, at Tolden paa visse Forbrugsgjenstande bliver ansat høiere end hidtil, vil blive opveiet eller erstattet derved, at Tolden bortfalder paa en Mængde Raastoffer og forarbejdede Artikler, der indgaae i Arbeidernes middelbare eller umiddelbare Forbrug. Med andre Ord, en saadan Forandring vil ikke strax udøve nogen Indflydelse paa Forbruget, taget under Et, medens det fornemmelig er Indflydelsen paa Productionen og derved paa Arbeidernes Indtægt, som bør komme i Betragtning.

Vi maae nemlig ansee det for en afgjort Sag, at Arbeidernes Indtægter efterhaanden ville blive forøgede ved den større kommercielle Virksomhed, den bedre fordeelte industrielle Kærlse og den Forøgelse af Kapitalmassen, der upaatvivlelig vil blive en Følge af Frihandelens Indførelse i vort Fædreland, selv om man foreløbig indskrænker sig til at omlægge Tolden ved

at befrie de Kaa- og Hjælpestoffer, der bruges i Industriens Tjeneste, samt de færdige Fabrikata for Told, mod at lægge den paa saadanne Konsumtibilier, som, naar Told skal kræves, fortriinsviis egne sig til Beskatning.

Hvorledes Arbeiderne lønnes, afhænger af det Forhold, der bestaaer mellem Antallet af de Personer, som søge Arbeide og Efterspørgslen efter Arbeidere. Søge Mange og med stor Over at faae Arbeide, medens Færre og med ringere Over søge at skaffe sig Arbeidere til de Foretagender, hvormed de beskæftige sig, vil Arbeidslønnen være lav, medens det Modsatte bliver Tilfældet under omvendte Forhold. Det er nu klart, at Antallet af Arbeidere ikke vil blive forøget eller formindsket ved en Frihandelsstarifs Indførelse, og det er saaledes ikke dette Punkt, ikke Tilbudet fra Arbeidernes Side, hvorpaa man her skal fæste Opmærksomheden, men derimod gjælder det at undersøge, hvorledes Efterspørgselen efter Arbeidere vil stille sig under en Frihandelsstarif. Det er ligeledes klart, at Efterspørgselen ikke er noget Vilkaarligt, som forøges eller formindskes efter Tilfældighed, den afhænger af Størrelsen af de Midler, som man kan kjøbe Arbeidet for, eller med andre Ord, af den Kapital, som kan sættes i den Virksomhed, hvortil Arbeiderne behøves. Saa snart Kapitalerne forøges, eller, hvad der er det samme som en Forøgelse, blive hurtigere omsatte, voxer Efterspørgslen og Arbeidslønnen stiger, saafremt ikke Arbeidernes Antal forøges paa samme Tid. Det er nu vel saa, at Kapitalerne ikke umiddel-

bart forøges ved Handelsfrihedens Indførelse, men at deres Forøgelse eller hurtigere Omfætning vil blive en tidligere eller senere Følge deraf, lærer baade Theori og Praxis os, og det er med Hensyn hertil, at vi skulle gjøre følgende Bemærkninger.

Det er saa almindelig anerkjendt, at det vistnok ikke behøver her at godtgjøres, at Staten kun er lidet skikket til at lede Handelen og Industrien, men at de Private langt bedre end Regeringerne ere istand til at bedømme, hvorledes de skulle høste de største Fordele af deres Virksomhed. De ville, naar Valget staaer dem frit, hurtigst og rigtigst kunne afgjøre, i hvilke Virksomhedsgrene deres Kapitaler og personlige Anstrængelser kunne give dem, og altsaa Samfundet, den største Fordeel, eller med andre Ord, hvorledes deres Kapitaler hurtigst kunne forøges; en Forøgelse, der ikke alene er til deres eget, men endnu mere til Samfundets Gavn, især derved, at den vil forstørre Efterspørgselen efter Arbeidere og derved forøge Arbejdslønnen.

Men det er netop denne uhindrede, fuldstændige og mere indbringende Anvendelse af Kapitalerne, som Frihandelsstarifen vil og maa tilveiebringe.

Under et Beskæftigelsessystem kunne Kapitalerne nemlig vel søge en Anvendelse, som er fordeelagtig for de enkelte Private, men derimod uansteligere og som oftest ikke den, der vilde være fordeelagtigst for Samfundet, idet ikke alene den Gevinst, som opnaaes i de beskæftede Virksomhedsgrene for Størstedelen erhverves paa de øvrige Samfundsmedlemmers Bekostning, men Beskæftelsen derhos lægger Hindringer i Veien for Udviklin-

gen af Handelen og Industrien og derved for en større Forøgelse af Kapitalen samt af Efterspørgslen efter Arbeidere og af Arbeidslønnens Bøxen.

Paa Grund af de Forholdsregler, som Regeringen under et Beshyttelsessystem har taget, vil der altid være Artikler, hvilke det, som en Følge af den høie Told, ikke kan betale sig at indføre, idet de, paa Grund af de ved Tolden foranledigede høiere Priser kun vilde finde en meget indskrænket Af sætning eller slet ikke blive solgte. Om endog Handelen hermed ellers kunde være nok saa fordeelagtig, om endog Om sætningen af disse Gjenstande vilde forøge Kapitalerne nok saa stærkt, kan man dog ikke naae dette Maal, fordi Toldtarifen lægger Hindringer iveien derfor. — Man hindrer saaledes Handelen fra at drage Fordeel af den naturlige Om sætning. Den vilde have kunnet høste Udbytte ved at ombytte de Artikler, som vi kunne frembringe paa en billig Maade, med de Artikler, som frembringes billigere andre Steder, men dette lader sig heller ikke, eller i alt Fald i meget indskrænket Grad, gjøre, thi da man har trængt Industrien hen til Produktionsgrene, som give et mindre Udbytte, har man formindsket Udførselen og derved selvfølgelig ogsaa indvirket skadelig paa Indførselen. — Men en Formindskelse i Udbyttet af Handelsvirksomheden hindrer Kapitalens Forøgelse, gjør Efterspørgselen efter Arbeidere ringere og nedsætter saaledes Arbeidslønnen, medens en Ophævelse af de kunstige Skranke vil bringe det naturlige Forhold tilveie og altsaa forhøje Arbeidslønnen. —

Aldeles paa samme Maade stiller Forholdet sig med Hensyn til den egentlige Industri.

Regeringen har ved Toldsatser givet forskjellige industrielle Virksomheder en Beskyttelse, det vil sige, den har erklaret, at nogle Næringsgrene heri Landet ikke kunne levere deres Varer til ligesaa billige Priser, som de kunne faaes for i Udlandet, naagtet Priserne paa de udenlandske Varer fordyres ved de Omkostninger, som Transporten hertil kræver. Som Følge heraf skulle alle de, der forbruge Varerne, betale noget Mere, end Varerne ere værd, for at vedkommende Industriegrene kunne blive drevne her. Det er nu en Selvfølge, at denne Forhøielse i Prisen, ved at formere Udgifterne, formindsker Indtægterne for Forbrugeren, uden at det her er Statskassens Tary, der kræver det, og altsaa lægger forkastelige Hindringer i veien for Opsparingen af Kapital eller for dens Anvendelse i industrielle Virksomheder, som altsaa derved, ved en urigtig Opfattelse af dens velforstaaede Interesser, lide, medens Efterspørgselen efter Arbejdere, og just derfor ogsaa Arbejdslønnen tillige derved formindskes. — Men da vi derhos frembringe mindre, end vi vilde være istand til, naar Kapitalen anvendtes paa den naturlige Maade, forhindres Kapitalens Vægen, ligesom vi afsatte mindre til Udlandet, hvorfor ogsaa Efterspørgselen derfra formindskes; heraf bliver det da igjen Følgen, at det Liv og den Energi, der ellers vilde træde frem i Efterspørgselen efter Arbejdere fra Arbeidsherrernes Side, tager af.

Det er, og det maa atter og atter fremhæves, saaledes ikke mindre Forandringer med Hensyn til visse For-

brugsartikler, eller Formindskelsen af Tolden af disse, der har Betydning for de arbejdende Klasser. — Hvad det kommer an paa for dem, er Forandringer, der kunne give Produktionen større Liv, forøge Affætningen og Ombytningen med Udlandet og derved i det Hele skaffe dem en større Sum af Arbeide. — Vi skulde her gjentagde i Erindringen de vægtige Øtringer, som fremkom fra den engelske Finantsminister Gladstone under Diskussionen af Budgettet for 1861, Øtringer, der ikke støttede sig blot til Theorier, men til vidtstrakte og afgjørende Erfaringer.

„Det er en Bildfarelse,“ saaledes udtrykte han sig omtrent, „naar man antager, at det bedste Middel til at hjælpe de arbejdende Klasser ligger i at foretage Forandringer med Hensyn til de Artikler, som de forbruge. Dersom I (Underhuset) ville skaffe dem den største Sum af Goder, skulde I i Særdeleshed søge at indvirke paa de Artikler, som skaffe dem den største Sum af Arbeide. Hvad er det, som især har forbedret deres Stilling i de sidste Aar? Det er ikke den Omstændighed, at Lovgivningen hist og her har nedsat Afgifterne paa een eller anden Gjenstand, som de arbejdende Klasser forbruge, med 1 eller 2 Pence. Derved er ikke den store Forbedring i deres Stilling, som er foregaaet i de sidste 12—15 Aar, fremkaldt, nei, Aarsagen er Frigjørelsen af Arbeidet og Udvidelsen af Markedet, derved er Arbeidslønnen stegen. Lad os tage de store Forandringer, som ere foregaaede i Lovgivningen med Hensyn til Kornvarerne! det er ingenlunde vist, at I have givet de arbejdende Klasser Brød

til bedre Kjøb, det er maaffee en Smule mindre dyrt end forhen, men denne Forandring har forholdsvis kun ringe Vigtighed. I have fremkaldt en regelmæssig og uafbrudt Indførselshandel til et Beløb af 15 Millioner aarlig. Ved Hjælp af denne have I skabt en tilsvarende Efterspørgsel efter Artikler, som de arbejdende Klasser levere, og af hvis Produktionsomkostninger deres Arbeidsløn udgjør en væsentlig Deel, og det er den Priis, som deres Arbeide saaledes indbringer dem, og ikke den ubetydelige Medfattelse i Priisen paa nogle Levnetsmidler, der er den vigtigste og meest velgjørende Fordeel for dem. Det er dette økonomiske Princip, som maa anvendes paa Handelslovgivningen, og det er dette, som jeg opfordrer Eder til at handle efter."

Uagtet det saaledes især er paa Produktionen, at en Frihandelsarif vil have Indflydelse, vil den dog ogsaa senere have Virkninger af Betydning for Forbruget, som heller ikke maa lades ude af Syne. Idet nemlig den foranlediger en større Indførsel, gjør den Priiserne mere jævne og eensformige; Sikkerheden for Afsetning vil fremkalde en saa stor Indførsel, at Priiserne ikke stige, trods Forøgelse i Forbruget.

Man vil vel nu maaffee sige, at Indførselen i det Hele ikke vil stige, fordi den Priisforhøielse, som Forøgelsen af Tolden paa enkelte Produkter foranlediger, vil formindste Indførselen ligesaameget som den, paa den anden Side, vil blive forøget derved, at Medfattelsen eller Ophavelsen af Tolden paa andre Artikler formindster Priiserne. Men man finder sig med Hensyn hertil i en Vildfarelse, som allerede tildeels

tidligere er berørt, idet nemlig Forøgelsen i Priserne paa Varer, der kjøbes i smaa Partier, og som kun gjøre Krav paa en mindre Deel af en Families Udgifter, ikke vil formindske Forbruget, naar Forøgelsen ikke er overordentlig stor.

Men det er desuden klart, at ved den forøgede Produktion og Forbedring af Arbeidernes Løn vil de arbejdende Klassers Levemaade ogsaa blive forbedret og dermed Forbruget forøget. Dette er et Resultat, som man skal sætte stor Priis paa, thi det har en meget væsentlig Betydning for Samfundets Udvikling. Jo større Fordringer Arbeideren stiller til Livet, destomere sørger han for Fremtiden, og destomindre vil han indlade sig i letfindigt Giftermaal. Frygten for at miste den større eller mindre Grad af Comfort, som han har vænnet sig til, vil forhaabentlig, idetmindste til en vis Grad, ogsaa hos Arbeiderne fremkalde den Aand, som hersker hos Middelflassen, og som forhindrer Medlemmer af denne fra at stifte Familie, forinden de have nogenlunde sikker Udsigt til at kunne ernære sig og Sine paa en anstændig Maade, og derved vil Arbeidernes materielle, immaterielle og moraliske Velvære væsentlig forbedres.

Vi bevæge os ikke her paa Abstractionernes Gebet, vi have her en Virkelighed at holde os til. I England, hvor en Frihandelsarif af denne Natur er gennemført, har Theorien paa det fuldstændigste godtgjort sin Sandhed.

Vi behøve blot at henvise til de Oplysninger, som

ere meddeelte i 6te Hefte af Frihandelsforeningens Tidsskrift pro 1862. De stotte sig til officielle Meddelelser, og af dem vil det let sees, hvilken Indflydelse saadanne Forandringer i Tarifen og den Mørelse, som for den langt overveiende Deel er betinget deraf, har udøvet, ikke alene paa Forbruget og Omsætningen, men ogsaa paa Sparsonneligheden og Sædeligheden.

Her skulde vi indskrænke os til at gjengive den rekapitulierende Oversigt over Storbritanniens økonomiske Historie, navnlig indenfor de sidste 15 Aar, der er Resultatet af hine høist mærkelige og interessante Dplysninger.

Storbritanniens aarlige Netto=Statsindtagter ere fra 1847 stegne med et Beløb af 12,359,260 £ eller circa 24 pCt., uagtet Staten i samme Tidsrum har renonceret paa et Beløb af circa 6,200,000 £, som de efterhaanden ophævede Afgifter udgjøre mere end de ny indførte Afgifter af samme Slags.

Værdien af Indførslerne er fra 1854 stegen med 64,962,828 £ eller over 42 pCt., og af Udførslerne med: 44,988,338 £ eller næsten 39 pCt.

Bestuvningen i de indkomne Skibe er fra 1847 stegen med 4,514,227 Tons eller over 74 pCt.

De britiske Rhederier have fra 1851 forøget deres Skibes Antal med 2,101 og deres Drægtighed med 998,760 Tons eller næsten 30 pCt.

Af Guld og Sølv er der i de sidste 4 Aar, nemlig fra 1858, indført 6,625,000 £ mere end udført.

Den britiske Befolkning er fra 1851 (for Skotland

1854) tiltagen med 2,193,535 eller med $10\frac{1}{2}$ pCt, medens Antallet af Domsfældte i samme Tidsrum er aftaget i England og Skotland med 8,342 eller næsten 34 pCt og i Irland med 11,106 eller over 77 pCt, hvorhos Antallet af Fattige i alle 3 Lande er aftaget med 118,597 Indvidder, eller næsten $10\frac{1}{2}$ pCt. fra 1851, men for Irland alene med 561,206 Indvidder eller over 90 pCt fra 1849.

Sparekassernes Kapitalformue er tiltagen med 11,255,291 £ eller over 37 pCt.

Medens Befolkningen saaledes kun er tiltagen med circa $10\frac{1}{2}$ pCt: fra 1851, ere Netto=Statsindtægterne, uagtet den betydelige Reduktion af Toldindtægterne, og den med over 94 pCt forøgede Udgift til Armee og Flaade, tiltagne med circa 24 pCt. (fra 1847; Værdien af Indførslerne med circa 42 pCt og af Udførslerne med circa 39 pCt. (fra 1854); Bestøvningen i de indkomne Skibe med circa 74 pCt. (fra 1847) og Rhederiernes Skibsdrægtighed med circa 30 pCt. (fra 1851), samt Sparekassernes Kapitalformue med ca. 37 pCt.

Derimod er Antallet af Domsfældte aftaget med circa 34 pCt. fra 1851, og Antallet af Fattige langt fra at være steget i samme Forhold som Befolkningen, for alle 3 Lande aftaget med næsten $10\frac{1}{2}$ pCt fra 1851; men for Irland alene med over 90 pCt. fra 1849.

Det er et smukt Billede, som disse Tal give, siger Meddelelsen i Frihandels-tidskriftet, de indeholde den

bedste Belønning for de Mænd, der, trods alle Hindringer, Advarsler og Klageraab fra de Privilegerede ere skredne fremad og som ikke have ladet sig afholde fra, i den store arbejdende Befolknings Interesse, at have de Hindringer, som vare lagte i Veien for, at den kunde skaffe sig det størst mulige Udbytte af sit Arbeide. Den Kjendsgjerning, at en Nedsættelse i Afgifterne af circa 6,200,000 £ har bragt en Stigning tilveie af circa 7,100,000 £, eller en Difference i Faveur af Statskassen af over 13 Millioner £ aarlig, taler saa tydeligt, at det ikke vil kunne lyffes at bortforklare den. Det vilde være latterligt at antage, slutter Meddelelsen, at en saadan Erfaring skulde gaae sporløs forbi i vort Fædreland.

Vi haabe saaledes i det Foregaaende i slaaende, om end korte Træk, at have paaviist de velsignelsesrige Følger for de arbejdende og fattigere Klasser i Samfundet, som en Frihandelsstarif, med fuldstændig Ret, forudsætter, og at det, det for disse Klasser kommer an paa, ikke er Forandringer med Hensyn til Tolden af de Artikler de forbruge, men: at frigjøre Arbeidet og udvide Markedet for dem. Da vi nu tillige have paaviist, at de Forandringer i Tarifen, om hvilke der hos os for Tiden kan være Tale, ikke ville medføre nogen Forøgelse af Skatten i det Hele for hine Klasser, hvorved Forandringerne for deres Vedkommende kun blive nominelle, og, at Arbeidets Frigjøring og Markedets Udvidelse netop afhænger af Frihandelsprincipernes Gjennemførelse, saa tør vi ogsaa haabe, at de høie

Refter, der hidtil fornemmelig i Arbejderklasserne have søgt deres Støtte mod Frihandelen, herefter ville opgive denne Støtte, som et Forbund imod disse Klassers egen Velværen. Vi tør saameget tryggere stole derpaa, som vi føle os forvissede om, at de Mænd, som have hævet deres Røst i denne uheldige Retning, kun have gjort det i en sørgelig Bildfarelse, fra hvilken de, efterat være gjorte opmærksomme derpaa og selv at have indseet den, med saamegen større Glæde ville vende sig, som Ingen mere end de have viist sig gjennemtrængte af Overbeviisningen om, at Samfundets sande Interesser ere identiske med hine Samfundsklassers, hvilke de derimod hidtil i dette Spørgsmaal kun paa en feilagtig Maade have opfattet.

Og hermed er vor Hensigt med nærværende lille Afhandling opnaaet, idet vi, næstefter at give en kort Oversigt over Tariffagens Stilling, vilde levere et Bidrag til dens yderligere Forberedelse, forinden den, formodentlig i en nær Fremtid, paany stedes til legislativ Behandling af Rigsraadet. Vi have til den Ende stræbt, saa sammentrængt, kort og klart, som det stod i vor Magt, at supplere, hvad der alt er givet deels i den foregaaende Behandling af det høie Raad, og deels senere, i Indholdet af Frihandelsstidskriftets Hefter, af hvilket derhos Noget trængte til at kaldes i Erindring.

Lede af den meest rodfæstede Overbeviisning om, at denne for vort Fædrelands hele materielle og tildeels

moralste Udvikling høist vigtige Lovgivningsopgave, kun tilfredsstillende kan løses ad gennemførte Frihandelsprincipers følgerige Vei, have vi navnlig søgt at imødegaae de under den foregaaende Behandling i Rigsraadet, meest fra Regeringens Side fremførte, denne Retning modstræbende Indsigelser.

Maatte det kun være lykkedes os, ved dette vort Indlæg i Sagen, at have givet en Skjærv til Grundlag af Præmisserne for den Dom, som det høie Raad snart skal fælde over Regeringsudkastet og som, derom ere vi overbeviste, i alle Tilfælde vil erklære hine Indsigelser, med hvor stort Talent de end kunne være fremsatte, for døde og magtesløse at være.

